

XXVI ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПЪРВА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневник

НА

80. заседание

Четвъртък, 4 юли 1946 г.

(Открито в 16 ч. 20 м.)

Председателствувал подпредседателят Кирил Христов. Секретари: Трифон Трифонов и Ефрем Митев.

СЪДЪРЖАНИЕ

Съобщения:	Стр.	Говорили:	Стр.
Отпуски	871	Цветан Капитанов	875
Законопроекти	871	Кирил Лазаров	876
По дневния ред:		Мара Кинкел	878
Проекторешение за одобрение 9, постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 6 юни 1946 г., протокол № 69 — относно заделянето за местната папирозна индустрия на около 2.600.000 кгг. неманипулирани сари и др. и определяне цената им. (Приемане)	871	2. За подпомагане и финансиране възстановяването на стоплицата. (Второ четене)	879
Законопроекти: 1. За организиране на статистиката в България. (Първо четене)	872	3. За кооперативно изграждане на болнични заведения. (Второ четене)	882
		4. За насърчване на строежите. (Второ четене)	885
		Дневен ред за следващото заседание	885

Председателствуваш Кирил Христов: (Звъни) Понеже има нужното число народни представители, съгласно правилника, обявявам заседанието за открито.

(От заседанието отсъствуват следните народни представители: Александър Чичовски, Александър Ковачев, Билал Дурмазов, Венера Клиничарова, д-р Вера Златарева, Ганю Златинов, Генеди Влашки, д-р Георги х. Гецов, Георги Данков, Георги Костов, Георги Енчев, Георги Тодоров, Груди Атанасов, Гьоко Габровски, Димитър Панайотов, Димитър Цонев, Екатерина Аврамова, Желязко Стефанов, Здравко Митовски, Иван Геновски, Иван Димитров, Иван Спасов, Иван Чонос, Иван Харизанов, Илия Бояджиев, Стамен Петров, Кирил Тонев, Марин Йовев, Николай Иванов, Пело Пеловски, д-р Петър Попзлатев, Петър Панайотов, Ранчо Кемениджиев, Руси Табаков, Сава Дълбоков, Слави Пушкашов, Стефан Милков, Стефан Райнов, Стефан Каракостов, Стефана Маркова, Титко Черноколев, Христо Тодоров, Христо Малинов, Цветана Керанова, Цола Драгойчева и Яни Янев)

Преди да пристъпим към дневния ред, ще ви съобща отпуските, които са разрешени от председателството:

На Георги Данков — 2 дена, на Гьоко Габровски — 2 дена, на Манол Денев Дичев — 1 ден и на Марин Йовев — 2 дена.

Пойскали са отпуски, които следва да бъдат разрешени от Народното събрание, следните г-да народни представители:

Архангел Дамянов иска 2 дена отпусък по болест. Моля г-да народните представители, които са съгласни да му се разрешат 2 дена отпусък, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Георги Петров Енчев иска 2 дена отпусък по обществена работа. Моля г-да народните представители, които са съгласни да му се разрешат 2 дена отпусък, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Илия Добрев иска 1 ден отпусък. Моля г-да народните представители, които са съгласни да му се разрешат 1 ден отпусък, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Раденко Видински иска 3 дни отпусък. Моля г-да народните представители, които са съгласни да му се разрешат 3 дни отпусък, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Желязко Стефанов иска 4 дни отпусък по болест. Моля г-да народните представители, които са съгласни да му се разрешат 4 дни отпусък, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Иван Костов Чонос иска 2 дена отпусък по болест. Моля г-да народните представители, които са съгласни да му се разрешат 2 дена отпусък, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Постъпили са в Народното събрание и ще се раздадат на г-да народните представители днес:

От Министерството на финансите — законопроект за търговията с външни платежни средства.

От същото министерство — законопроект за сключване заем от Министерството на железниците, пощите и телеграфите в размер на 310.000.000 лв. при Българската земеделска и кооперативна банка и за разрешаване на извършен бюджетен кредит в същия размер по бюджета на Главната дирекция на железниците и пристанищата за 1946 бюджетна година за покупка на кораби.

Пристъпваме към разглеждане на дневния ред — точка първа: **Одобрение на предложението за одобрение 9, постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 6 юни 1946 г., про-**

токол № 69 — относно заделянето за нуждите на местната папирозна индустрия на около 2.600.000 кгг. каранти, капи, чуруци и неманипулирани сари и определяне на цените им.

Моля г-на секретаря да прочете предложението.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете)

„МОТИВИ

към проекторешението за одобряване 9, постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 6 юни 1946 г., протокол № 69, относно заделянето за нуждите на местната папирозна индустрия на около 2.600.000 кгг. каранти, капи, чуруци и неманипулирани сари, получени след манипулацията на държавните тютюни реколта 1944 г., намиращи се в складовете на Българската земеделска и кооперативна банка и тютюновите кооперации, и определяне на цените им.

Г-да народни представители! При манипулацията на тютюните от реколта 1944 г. изкупени от тютюнопроизводителите за сметка и риск на държавата, съгласно наредба-закон за временно уреждане въпроса с покупките на тютюните реколта 1944 г. — „Държавен вестник“, брой 54 от 1945 г., е добило едно количество от около 2.600.000 кгг. каранти, капи, чуруци и неманипулирани сари.

Тези тютюни, поради низката им качественост, мъчно биха могли да бъдат продадени за експорт. Същите обаче са годни за производство на тютюнови изделия за местна консумация, поради което наложени са да се продадат на тютюнови фабрики по определена цена за 6% и 12% удържки тютюни, а именно:

За тютюни на листа до 12 лв., а за каранти до 9 лв. за един кгг., които цени, в зависимост от качеството и произхода на тютюните, могат да бъдат намалени до 8 лв. за тютюна на листа и до 5 лв. за каранти.

При установяването на посочените цени се взе пред вид и сега действащата бандеролна тарифа, публикувана в „Държавен вестник“, брой 262/1944 г., според която цената на тютюна за III качество папирози е определена в размер на 9.54 лв. за кгг. нето.

Като имате пред вид изложеното, чест имам, г-да народни представители, да ви помоля да гласувате в текущата сесия настоящето проекторешение.

Гр. София, 29 юни 1946 г.

Министър на финансите: Проф. д-р Ив. Стефанов

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобрение 9, постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 6 юни 1946 г., протокол № 69, относно заделянето за нуждите на местната папирозна индустрия на около 2.600.000 кгг. каранти, капи, чуруци и неманипулирани сари, получени след манипулацията на държавните тютюни — реколта 1944 г., намиращи се в складовете на Българската земеделска и кооперативна банка и тютюновите кооперации, и определяне на цената им.

Одобрение на предложението за одобрение 9, постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 6 юни 1946 г., протокол № 69, което гласи:

„На основание наредбата-закон за временно уреждане въпроса за покупките на тютюна — реколта 1944 г., и съгласно чл. 53 от наредба-закон за тютюна, да се заделят за нуждите на местната палийска индустрия от получените след манипулацията на държавните тютюни реколта 1944 г. карантин, капи, чуруци и неманипулирани сари около 2.600.000 кгр., намиращи се в складовете на Българската земеделска и кооперативна банка и тютюновите кооперации.

Така заделяните тютюни да се продават на тютюновите фабрики в страната по цени, определени в наредбата на Министерството на финансите, одобрена с 25. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 15 февруари 1940 г., протокол № 22 — „Държавен вестник“, бр. 48, от 1 март 1940 г., и 5. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 13 юли 1944 г., протокол № 140 — „Държавен вестник“, брой 167, от 4 август 1944 г., които цени са: за тютюна на листа до 12 лв. за един килограм и за карантин до 9 лв. за един килограм. Цените на същите могат да бъдат намалени до 8 лв. на кгр. за тютюн на листа и до 5 кгр. за кгр. карантин, с оглед на качеството и произхода на тютюна или карантините.

Тютюновите фабрики, под страх на отговорност по чл. 96 от наредбата-закон за тютюна, са длъжни да употребяват тютюна за произвеждане на палисори или тютюн за пула изключително за местна консумация.

Покупко-продажбата на така заделяното количество тютюн се извършва по реда на закона за набавяне тютюни за местни нужди — „Държавен вестник“, брой 117/1941 г.“

Председателстващ Кирил Христов: По предложението няма записани оратори. Моля г-да народните представители, които одобряват предложението за одобрение 9. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 6 юни 1946 г., протокол № 69 — относно заделянето за нуждите на местната палийска индустрия на около 2.600.000 кгр. карантин, капи, чуруци и неманипулирани сари, получени след манипулацията на държавните тютюни реколта 1944 г., намиращи се в складовете на Българската земеделска и кооперативна банка и тютюновите кооперации, и определяне на цената им, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към втората точка от дневния ред.

Първо четене на законопроекта за организиране на статистиката в България.

Моля г-на секретаря да го прочете.

Г-н министър-председателят ще се представлява от г-на министра на финансите.

Филип Филипов (р): Г-н председателю! Понеже мотивите на законопроекта са известни на народното представителство и за да не се отнема времето му, аз правя предложение, мотивите да не се четат, а направо да се мине към прочитане текста на законопроекта.

Председателстващ Кирил Христов: Има предложение от народния представител Филип Филипов, мотивите на законопроекта да не се четат, понеже са известни на г-да народните представители, а да се премине направо към прочитане на текста на законопроекта. Моля г-да народните представители, които приемат това предложение, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете)

ЗАКОНОПРОЕКТ

за организиране на статистиката в България

I. Главна дирекция на статистиката

Чл. 1. Главната дирекция на статистиката е централен и върховен за страната статистически институт, с задачи: 1) да организира събирането и обработването на статистически материали, да извършва следващите се по-нататъшни научни разработки, обобщения и анализ на добитите данни; 2) да публикува свои и други статистически данни; 3) да действа за съгласуването, правилното и достатъчно разгръщане на статистическата работа у себе си и в други учреждения, институции и организации; да подпомага и действа за постигане на съгласуваност в работите на свързаните с нея научни статистически институти.

Чл. 2. Главната дирекция на статистиката е автономно в своята статистическа работа учреждение, числящо се към Министерския съвет — чрез министър-председателя.

Чл. 3. Главната дирекция на статистиката възлага с оглед на своите задачи в преки връзки с всички учреждения, организации и лица в страната и в чужбина.

Чл. 4. Главната дирекция на статистиката се ръководи от главен директор, назначаван с указ по предложение на министър-председателя.

Главният директор на статистиката се подпомага от двама директори — научни сътрудници. Директорите се назначават с указ по предложение на министър-председателя, основано по представяне на главния директор.

Чл. 5. По щата и бюджетите на Главната дирекция на статистиката се предвижда назначаването на нужния брой началници на отдели, отделения, служби, инспектори за външна инспекторска работа, други ръководители и изпълнителски статистически, както и съответния домакински, канцеларски и технически персонал в зависимост от основната нужда да се създаде пълна и цялостна ста-

тистика на страната според предвижданията и плановите за изпълнение (чл. 9).

Персоналът при учреждението, до началници на отделения, включително и бюджетно тям приравнените, се назначават от главния директор.

Началниците на отдели се назначават с заповед на министър-председателя по представяне на главния директор.

Чл. 6. При Главната дирекция на статистиката се установява Върховен статистически съвет в състав: 1) главният директор и двама му помощници директори; 2) ръководителите на научните статистически институти, свързани с Главната дирекция на статистиката; 3) титулярите по катедри по статистика във висшите училища на страната; 4) 5 души бивши главни директори и директори в Главната дирекция на статистиката или други проявени в теорията и практиката по статистика лица; 5) по 1 представител на министерствата измежду висшия ръководен персонал; 6) ръководителите на обособените в отделни организации общински статистики; 7) по двама представители на Върховния стопански съвет и Върховната стопанска камара; 8) по един представител на централните професионални съюзи; 9) представител на Върховния читалищен съюз.

Членовете на Върховния статистически съвет, когато не са определени по службата им лица, се посочват от съответните учреждения, институти и организации и се назначават от министър-председателя. Назначението важи до 2 години или до отменяване с посочване друг представител.

Председател на Върховния статистически съвет е главният директор на статистиката, а в негово отсъствие — натовареният от него негов помощник-директор.

Председателят на съвета може да поканва в заседанията на съвета и други лица, извън определените от закона.

Поканените имат само съветателен глас.

Чл. 7. Върховният статистически съвет се свиква на заседание редовно през месеците август или септември и всеки път, когато се яви нужда и има за задачи:

1) да изслуша и взема решения по доклада, който председателят му представя за извършеното през изтеклия период;

2) да определи по доклад на председателя план за работата, която подлежи да се извърши, и местата, които ще има да я извършат;

3) да изслуша и решава по несъгласия по повод извършването или неизвършването на някоя статистика, когато тия несъгласия не могат да се решат с авторитета на Главната дирекция на статистиката;

4) да оказва своето съдействие за преодоляване на трудности и препятствия в работите на статистиката и да взема изобщо становище по въпроси, които му се поставят във връзка с тия работи.

Решенията на Върховния статистически съвет се представят на министър-председателя за одобрение.

Чл. 8. Освен в общия си състав, Върховният статистически съвет действа и в специален състав, като Научен съвет по статистика при Главната дирекция на статистиката.

Научният статистически съвет има състав: главният директор на статистиката или съответният негов помощник-директор, титулярите по статистика от висшите училища в София, ръководителите на научно-статистически институти и до 3 души, проявени в практиката и теорията на статистиката.

Научният съвет се свиква всеки път, когато подлежи да се разисква нова статистическа операция или съществено нов метод на работа и всякога, когато главният директор на статистиката намери това за нужно.

На Научния съвет се представя освен това за предварително разглеждане планът, който ще се предложи във Върховния статистически съвет за предстоящия период, и предложението за той план се придружава с мнението на Научния съвет.

Чл. 9. Главният директор на статистиката може да нареди съставянето и на други временни или постоянни съвети към дирекциите и техните подразделения, в състав от длъжностни и външни лица.

Главният директор може да възлага на външни лица специални работи: работата на отделни въпроси и представянето на доклади, срещу уговорено заплащане.

Чл. 10. Научните статистически институти, за които Научният статистически съвет признае, че са от значение за научната изследователска работа в страната, подчиняват дейността си на планове за съгласуваност, които се разработват в Научния статистически съвет и се представяват в него със своите ръководители.

За пълнота и удобство, по препоръка на Научния статистически съвет и по решение на Министерския съвет, при самата Главна дирекция на статистиката се създават съответни нови научни статистически институти или се включват в служебната организация на същата съществуващи отделни институти.

Чл. 11. При Главната дирекция на статистиката се съставя библиотека за нуждите на учреждението и за самообразоването на чиновниците му. По определени от вътрешния правилник условия, библиотеката може да бъде използвана и от външни лица.

В Главната дирекция на статистиката се изпращат задължително всички публикации на учреждения, организации и предприятия с характер на статистики или на отчети, баланси и други подобни.

Чл. 12. Главната дирекция на статистиката може, по искане на лица и учреждения, да предприема, в кръга на разполагаемите си свободни сили и средства, специални разработки в полза на тия лица и учреждения, срещу съответно заплащане, уговорено от Главната дирекция на статистиката. Получените по този начин суми постъпват в фонд Библиотека и научни публикации на Главната дирекция на статистиката.

Чл. 13. Фонд „Библиотека и научни публикации“ се съставя от:
1) една първоначална еднократна вноска на държавата в размер 2.000.000 лв.; 2) приходите по чл. 12; 3) приходите от изданията, организирани от фонда; и 4) от дарения и разни.

Представата на фонда служи за организиране на специално издательство при дирекцията, за издаване на списания и отделни научни статистически монографии; за поддържане и уголемяване на библиотеката при дирекцията.

Фондът се управлява като отделна бюджетно-финансова организация, по наредба, одобрена от министър-председателя.

Чл. 14. Главната дирекция на статистиката извършва своите наблюдения чрез свои служители, с посредството на общински и други учреждения, чрез специални натоварени за целта служители при общинските и другите учреждения, заангажиране частни лица.

Лицето не може да откаже изпълнението на задача, която Главната дирекция на статистиката би му възложила във връзка с организацията на някое статистическо наблюдение.

Учреждения, организации и лица, от които биха се поискали статистически сведения, са длъжни да дадат тия сведения в надлежната форма и в определените място и време точно, искрено и ясно.

Натоварените с задачата на статистическото наблюдение учреждения и лица действуват като органи на Главната дирекция на статистиката, с правата и задълженията на последните.

За извършен труд на заангажираните в статистическо наблюдение лица се плаща възнаграждение, определено от главния директор на статистиката съобразно бюджета на дирекцията.

Чл. 15. При всяко общинско управление в общини, които нямат собствена статистическа служба, Главната дирекция на статистиката назначава по един свой служител — представител на дирекцията на мястото за статистическото наблюдение и за всички други отношения с местните учреждения и лица.

В областните и околийски центрове Главната дирекция на статистиката поддържа свои представители за обединение и наблюдаване дейността на местните представители.

Чл. 16. Главната дирекция на статистиката може да делегира свои служители или специално натоварени лица за целта да вземат участие на мястото за организирането и извършването на едно наблюдение, както и да изпраща свои служители — представители при учрежденията, за свързка по въпроси, засягащи статистиката. Главната дирекция на статистиката може да изпраща всяка проверка на представените сведения, като натоварените с проверката лица се ползват с право на инспектори и могат да изискат да им се покажат всички документи и неща, които могат да бъдат от значение за вярността на сведенията.

Чл. 17. Индивидуалните данни, които се събират от Главната дирекция на статистиката по реда на едно статистическо наблюдение, не могат като такива да бъдат използвани нито за, нито против той, за който се отнасят. Тези данни служат само за статистически цели и трябва да бъдат пазени в тайна.

В програмата на едно статистическо наблюдение може обаче да се предвиди използването на индивидуални данни, като такива под определени условия.

II. За статистиките извън Главната дирекция на статистиката

Чл. 18. Някое учреждение извън Главната дирекция на статистиката не може да предприема събирането на сведения, които могат да имат статистическо значение, ако не е оправомощено за това си решение от Статистическия съвет при Главната дирекция на статистиката.

Това разрешение може да бъде дадено само ако предвиданото наблюдение е във връзка с особения кръг действия на учреждението и ако, освен това, не се кръстосва със статистическите наблюдения на Главната дирекция на статистиката или с разрешения статистики на други учреждения.

Върху формулярите и другите книжа, с които учреждението изисква такива сведения, трябва изрично да стои бележка за даденото разрешение за наблюдението.

Лицата, от които биха се искали неразрешени сведения, не са длъжни да ги дават и не носят отговорност за незадаването им.

Чл. 19. Горните ограничения не се отнасят до сведения, които се събират в реда на самото извършване на службата и в рамките на службите на учреждението.

Главната дирекция на статистиката може да поиска да бъде уведомявана за всички случаи, когато се касае, макар и само до вътрешна статистика на дадено учреждение, и да направи своите предложения относно тази статистика. Ако от това се повдигне спор, Главната дирекция на статистиката отнася спора, чрез министър-председателя, за разрешение от Министерския съвет.

Чл. 20. Забранява се на лица и учреждения да публикуват статистики, за които няма разрешение от Главната дирекция на статистиката.

Публикуването на статистически материали, събирането и разработката на които е разрешено от съответното учреждение, трябва да се извършва в съгласие с Главната дирекция на статистиката относно формата и другите условия на публикацията. Главната дирекция на статистиката може да иска при това да извърши публикацията сама или съвместно с учреждението.

Материали, събирани по реда на вътрешно-служебните отношения на учреждението, могат да бъдат публикувани само по повод и като част на служебен отчет, но не и като статистически публикации. Главната дирекция има обаче правото да иска да използва тия материали в техния даден вид, или като изиска или само извърши по-нататъшната им разработка и ги включи в съответните свои статистически публикации.

Чл. 21. Градски общини с повече от 50.000 жители са задължени да имат своя специална общинска статистическа служба (бюро, отделение, отдел, дирекция и пр. — според устройствената организация на общината). Такива статистически служби могат да се устройват и в други общини — по предложение на самата община или на Главната дирекция на статистиката, с одобрение на министъра на вътрешните работи.

Общинските статистически служби стоят във връзка с Главната дирекция на статистиката, като се явяват органи на последната в организацията на нейните общи статистики. Главната дирекция на статистиката следи за правилното развитие на общинските статистически служби и за организацията на тяхната работа. Предложенията на Главната дирекция на статистиката, засягащи организацията на общинските статистики, са задължителни за общинските служби и последните не могат да предприемат публикуване на данни, добити по ред, който Главната дирекция на статистиката не е одобрила.

Главната дирекция на статистиката може да изиска, общинските статистически служби да й представят получените материали за издаване в обща публикация, съвместно със самите общински служби.

Чл. 22. За водените от тях редовни статистики общините и държавните учреждения са приравнени на Главната дирекция на статистиката — както по отношение правата, така и по отношение отговорностите и задълженията на своите статистически органи.

Чл. 23. Професионални, кооперативно-стопански, политически и други организации могат да водят своя вътрешна статистика, като събират сведения от членовете, засягащи техните отношения в и към организацията.

Иска се специално разрешение за събиране сведения, засягащи отношенията на членовете извън организацията, когато тия сведения не се събират като условие за допускане до членуване в организацията и за получаване някоя услуга от организацията (заем, доставки и др. п.).

Воденото, публикуването и използването на статистики от частните организации се подчинява на общите положения за съгласуваност и направляване на статистическата работа в страната.

III. Наказателни разпореджания

Чл. 24. Наказва се с глоба до 5.000 лв. той, който откаже да даде сведенията, които му се искат въз основа на редовно организиран статистически наблюдения.

С глоба до 100.000 лв. и затвор до една година този, който съзнателно е дал неверни сведения.

Чл. 25. Чиновник, който откаже да изпълни задълженията, които му се налагат по организирането на статистически наблюдения, се наказва по чл. 443 от наказателния закон.

В случаите на предходната алинея виновният отговаря и за разходите, които са необходими за извършването на пропуснатите по негова вина или погрешно извършени действия.

Чл. 26. Длъжностно лице, което е заповядало, организирано и провеждало събирането на статистически материали или публикуването на такива, без да има разрешение за това, се наказва дисциплинарно с уволнение от служба и освен това — да понесе лично всички направени по едно такова действие разходи на учреждението, като в разходите се включва и ангажираното работно време на служащи и други лица.

За противно действие и след направено предупреждение и запрещение от страна на Главната дирекция на статистиката виновното длъжностно лице се наказва с тъмничен затвор.

Незаконно публикуваните сведения се изземват или унищожават по решение на Главната дирекция на статистиката.

Разпореджанията на настоящия член се прилагат съответно и до ръководни лица и тела на обществени организации.

Чл. 27. За неуповено съобщаване и публикуване на индивидуални данни виновното длъжностно лице, както и неговите съучастници, се наказват с тъмничен затвор до една година и с глоба до 100.000 лв., както и да заплатят причинените от това вреди на потърпевшото лице.

Чл. 28. За всяко нарушение на настоящия закон, за което не е предвидено друго наказание, се налага глоба до 30.000 лв.

Чл. 29. За нередовности, които могат да се забележат при приложението на други закони, уреждащи отношения, наблюдавани от Главната дирекция на статистиката, органите на последната съставят актове, които се препращат на разпореджанията на съответните места.

Чл. 30. За нарушенията на настоящата наредба-закон, които се наказват само с глоба като главно наказание, наказателните постановления се издават от главния директор.

Наказателните постановления, с които се налага само глоба до 5.000 лв., не подлежат на никакво обжалване.

Във всички други случаи наказателните постановления се обжалват по реда на книга VI, гл. V, от закона за наказателното съдопроизводство. Присъдата на въззивната инстанция не подлежи на обжалване. Обжалването на постановленията не спира тяхното изпълнение.

Чл. 31. Глобите по постановленията се събират по реда на събиране на преките данъци и се внасят в държавното съкровище.

IV. Особени разпореджания

Чл. 32. Главната дирекция на статистиката е задължена да поддържа и провежда всички предвидени по силата на специални международни съглашения статистики и статистически публикации.

Същата извършва редовно в годините, окончаващи на 0 и 5 по летосчислението, общите демографски и стопански преброявания.

Чл. 33. Настоящият закон отменява: закона за Главната дирекция на статистиката, закона за общите демографски и стопански преброявания и всички други противоречащи разпоредби.

Чл. 34. Подробностите по приложението на закона ще се уредят в съответни правилници, одобрени от министър-председателя (Министерския съвет).“

(Ето текстът на мотивите:

МОТИВИ

към законопроекта за организиране на статистиката

Г-да народни представители! На българската статистика предстои, особено в настоящия момент, важни и обширни задачи в услуга на държавата, обществото и наука.

Съществуващият закон за Главната дирекция от 1898 г. не задоволява в много отношения: урежда отношенията недостатъчно пълно, не ги урежда в достатъчна точност и ясност, не е достатъчна основа за създаване един достатъчно авторитетен и същевременно високо ефективен институт за създаване на статистика и за ръководене на статистическите работи в страната. При това, едно преправяне на тоя закон с цел да бъдат разпореденията му по-добре пригодени към новите условия, като му се даде и една по-голяма законодателно-техническа изисканост (системност, краткост и ясност), не се представлява възможно. Отношенията могат да бъдат уредени несравнено по-добре и по-удобно посредством нов закон.

Предлаганият проект усвоява много от това, което по досегашния закон се е оказало и жизнено и което чуждата практика също е установила като здрава основа на всяка статистическа организация. Предлагат се обаче и някои нововъведения и съществени изменения и материята на закона се реди в нова система.

В отличие от досегашния закон, който е такъв за Главната дирекция на статистиката и ще рече един повече устроен и само частичен закон, проектът цели да даде едно общо уреждане на отношенията, засягащи всяка статистическа работа в страната. Това е изразено в самото заглавие на законопроекта.

По отделните части и членове на законопроекта има да се дадат следните пояснения.

Раздел I

Главна дирекция на статистиката

Чл. 1. С оглед на задачата да се постигне единство и съгласуваност във всичките възможни статистически работи в страната, с оглед на нуждата, цялата организация на тая работа да има един свой законен център, учреждението за статистика, Главната дирекция на статистиката се поставя в положението на централен и върховен за страната статистически институт, ще рече институт, който не само ще създава статистика, но и ще се грижи за създаване изобщо на статистика и, разбира се, на добра статистика. Това е подчертано в точките на самия текст на члена и се доразработва по-нататък в други части и членове на законопроекта.

Друга съществена особеност в разпореденията на члена е поставянето в задача на учреждението: „да извършва следните се по-нататъшни научни разработки, обобщения и анализи на добитите данни“. Сместът на това разпоредение е да се вмени в задължение на учреждението и да се постави то в положение, да мине на една по-висока степен на изпълнение. Цифрите, които статистическите учреждения създават, представляват още малка полза, ако те се дават в суров или полуобработен вид, ако не бъдат привлечени в научния анализ на явленията, ако освен това се остане при отделните частични цифри, а не се потърсят връзките помежду им и не се стигне до осветление на големите области на целия комплекс явления. Безспорно тая научно-аналитична работа върху добитите цифри на статистиката може да се върши и в голяма степен действително се върши от лица и институти извън статистическите учреждения. Но това последното не бива да освобождава едно статистическо учреждение също да иска да разбере и даде на обществото смисъла на добитите от него цифри чрез съответен научен анализ и не го освобождава, особено от задължението за такава една станала вече елементарна работа, като превръщането на абсолютните (основните) величини в относителни и средни, изработването на конюнктурни редове, изравняването на цифрите в диаграми и други подобни и особено също от задължението да свързва данните от отделните области в единство, да прави повече или по-малко обширни обобщения (относно националното имущество, национален доход и др.). За извършването на всички тия работи статистическото учреждение е несравнено по-добре пригодно, отколкото кой да е друг — то ще прати тълкуването на своите цифри с оглед на прилагането в тяхното създаване свои методи и то разполага с техническите съоръжения за изчисления и пр. Извършването на такава една работа може да бъде, от друга страна, само от полза и за основните изпълнения на статистическото учреждение — за подобряване на метода и организацията на работата.

Главната дирекция на статистиката обаче не само ще трябва да бъде ръководен център за всяко статистическо изпълнение в страната, тя може и трябва да стане обединително място за работа и на всички научни институти, които разработват статистически данни. Работата на тия институти понастоящем е непълна и недостатъчно съгласувана, недостатъчно организирана.

Чл. 2. Предлага се привързването на учреждението за статистика към Върховното управление на страната, в лицето на Министерския съвет, вместо, както е сега, към Министерството на търговията и продоволствието. Привързаността към едно отделно министерство не може да бъде оправдана с никакви предметни основания и то никак не е в състояние да издига учреждението до централен и вър-

ховен за страната статистически институт, което му качество е тъй много необходимо, ако се иска да бъде то на висотата на задачите си.

Еднакво свързана с всички ведомства — и с всички обществени и частни организации, с всички частни лица — по обектите на своята работа и с резултатите на тази си работа, учреждението за статистика не може да се чувства към никое отделно ведомство по-особено свързано, а с административната си привързаност към кое да е ведомство, без да печели от това каквото и да е, само губи възможността да бъде в равни връзки с другите, с които тия връзки са еднакво необходими. Присъединеността към Министерския съвет, респ. към министър-председателя, изменя съществено положението и отговаря точно на естеството на задачите на учреждението — да бъде орган на държавата, да се грижи за общодържавната, общонационалната статистика.

Чл. 3. Разпореденето на този член повтаря по начало положението на чл. 3 в сега действащия закон за Главната дирекция на статистиката. Това право на пряко отношение се налага от естеството на самото учреждение, което не е обикновено административно учреждение, а научно-технически институт.

Чл. 4. Предвижда се назначаването на двама директори — по-мощници на главния директор на статистиката. Обличането на главния директор на статистиката в толкова важни научни задачи, усложняващите се задачи на статистическите изпълнения при усложняващата се и непрекъснато развиваща се социална обстановка, необходимостта да се следи напредъкът на статистическата наука и методология и да се държи учреждението на висотата на тая наука и методология, всичко това, съединено с задачите на ръководството на собствената и друга статистическа работа, не може да бъде по силите на едно лице, главния директор на статистиката. Този последният трябва да бъде подпомогнат от помощници научно и технически от висока квалификация, както и служебно от достатъчно висок ранг.

Техните компетентности биха могли да бъдат поделени според делението на областите на статистическата работа, при което областта на стопанските статистики сигурно ще погълне предостатъчно силите на единия от тях, а на втория ще останат всички други обекти и задачи.

Чл. 5. От работниците в статистиката се иска една по-особена квалификация. Трябва да се остави на отговорния ръководител на учреждението, главния директор на статистиката, да подбира своите сътрудници.

Членове 6, 7 и 8. Третият обща материя — въпроса за Върховния статистически съвет (заместваат това, което в действащия закон е уредено в членове 8—10).

Предвижда се, първо, функционирането на Върховния статистически съвет в един двоен състав: като съвет в голям състав и като специален научен съвет. Това деление се прави, за да се позволи, от една страна, привличането в съвета (в пълния му състав) на повече членове — представители освен на министерствата и на научната комисия, още и на професионални и други организации — и от друга страна: за да се даде на разпореджението на Главната дирекция на статистиката един съвет по-деен и съставен от специалисти. Научен съвет по статистика. Различно е определена и компетентността на съвета в двата му състава. Към компетентността на Научния статистически съвет по чл. 8 трябва да се прибави и това, което е казано по-долу в чл. 10.

Чл. 9. Касае се в първата алинея до частни съвети — общо по учреждението или по делението му. Предвиждането се прави с оглед на външните лица, които може да бъдат привлечени за сътрудничество и на които би следвало да се плати известно възнаграждение.

Алинея втора има пред вид създаването също на известни полуслужебни отношения, при които, при това, също може да става въпрос за известно заплащане.

Чл. 10. Имат се пред вид институти, които работят в по-тесни или широки области, като разработват предимно статистически данни. Такива са, например: Статистически институти за стопански проучвания в София, институти за стопански и други подобни проучвания при университетите в страната, подобни институти при някои министерства и пр. Касае се, на първо място, представители на такива институти да се събират на едно място, за да обсъдят един съгласуван план за работа и със съдействието на Главната дирекция на статистиката да си създадат предварителни условия за тия работи. Касае се, на второ място, до ролята, която Главната дирекция на статистиката може да вземе върху себе си в подготвянето и извършването на едни или други задачи от тоя род. Касае се най-сетне до обсъждането на въпроса относно създаването на нови институти при Главната дирекция на статистиката, респ. присъединение на съществуващи институти към същата — с решение, одобрено от Министерския съвет.

Чл. 11. За Главната дирекция на статистиката е нужно да получава всички книги, които може да имат характер на статистики, отчети, баланси и други подобни, с оглед на задачите ѝ.

Чл. 12. Касае се до разработки от по-значителен характер и предимно от частен интерес и за които заинтересуваното лице или учреждение е съгласно да плати, а Главната дирекция на статистиката може да отдели работни сили и технически средства за извършването им. Получените на това основание суми следва да отидат за подобрене организацията на самата статистическа работа.

Чл. 13. Целта е да се подсири Главната дирекция на статистиката с известни средства за поддържане библиотеката и научни публикации, като тая дейност се поставя на началата на самонадържката.

Чл. 14. Урежда се по-специално ангажирането на външни лица и учреждения в работите на статистиката (в извършване наблюденията). Участието на назначените е задължително. Това е нужно,

ващото иначе много статистики биха били невъзможни. Не съществува опасност да се попречи евентуално на други служби — ангажирането на служителите от съответно ведомство ще става по план, събдителен и приеман с участието на представителя на съответното министерство.

Чл. 15. Изпълнява се нововъведение. То ще повлече след себе си известни нови разходи. Но тези разходи ще трябва да се приемат за по-малки, отколкото на пръв поглед могат да се покажат — назначаването на местните представители ще облекчи много от работата в центъра (за излишна кореспонденция, за извършване на предварителна проверка и друга подобни). Най-същественото е обаче качествена страна, осигуряване на възможно по-пълни и достоверни първични материали, без които няма статистика. Тия местни органи на статистиката ще могат да бъдат използвани същевременно и като органи на планирането — с данни, които ще събират, лаят и представят за стопанствата и провеждането на плана по отношение на тях.

Чл. 16. Представява едно разширение и подобрене на чл. 5 от действащия закон. Новото е разпореждането, относно назначаването на служители на Главната дирекция на статистиката, представители при други учреждения. Назначаването на такива представители може да се окаже твърде ефективно средство както за установяване необходимата редовна връзка на Главната дирекция на статистиката с другите учреждения по повод на разни статистически изпълнения, така и за доброто поставяне на извършваните в учрежденията, статистически изпълнения.

Чл. 17. Съдържа в алинея втора едно отклонение от правилото за статистическата тайна на индивидуалните данни. Имам се пред вид, на първо място, предвижданите да се установят статистически карти за всяко земеделско стопанство, които карти ще могат да бъдат използвани и от агрономическите служби за тяхната работа на ръководство и подпомагане стопанствата.

Раздел II

За статистиките извън Главната дирекция на статистиката

Положението се урежда различно при държавните учреждения, общините и други институти и организации.

Чл. 18. Всяка статистика, щом като по нея ще става събиране на сведения от населението, не бива да бъде допускана, ако за нея няма решение на Върховния статистически съвет. Искане се, при това, исканото разрешение да се отнася до статистика, която е във връзка с особения кръг действия на учрежденията. Това разпореждане не следва разбира се, да се схваща в един особен тесен смисъл — връзката може да бъде евентуално и малко по-далечна. Съществено е, другото ограничение — разрешението не ще се дава, ако от това ще се получи едно дублиране на статистика, водена от Главната дирекция на статистиката или от друго някое учреждение. Върховният статистически съвет ще прецени, и ако статистиката ще може да бъде водена удобно от Главната дирекция на статистиката или от друго някое учреждение, исканото разрешение може да бъде отказано.

Тия ограничения са необходими, за да не се допусне множественост на статистики и още повече да не се допуска съществуването на непроучени, не добре обосновани и организирани изпълнения.

Алинеи 3 и 4 са предвидени като допълнителни гаранции за изпълнение на предвиденото в първите алинеи.

Чл. 19. Учрежденията са свободни да събират и разработват сведенията, получавани „в реда на самото извършване на службата и в рамките на службите на учрежденията“ — така наречените ведомствени статистики. Главната дирекция на статистиката може да се интересува за тия статистики и да настоява за някои разработки и други подобни. Ако учрежденията смятат, че с това не се задоволяват някои негови собствени служебни интереси или че сведенията трябва да останат тайна и пр., несъгласуванията с Главната дирекция на статистиката се разрешават от Министерския съвет.

Чл. 20. Предвижда се задължителното организиране на „комунална статистика“ за големите и доброволна за други градове. Урежда се положението на тия статистически служби и техните отношения с Главната дирекция на статистиката.

Чл. 21. Прави се едно приравняване по положение и отговорности на службите, извършващи статистическата работа.

Чл. 22. Частните организации също трябва да искат разрешение, когато искат да събират сведения, засягащи отношенията на членовете им извън организацията. Това задължение не важи, когато организацията събира тия сведения, по реда на приемане лицето за член, при обслужването му с кредит или при извършването в полза на същото друга някаква услуга. В останалото важат разпореденията на членове 18—21.

Наказателни разпоредения

Максималните размери при наказанието са увеличени и се правят освен това разпоредения, които да усилят ефикасността на санкциите.

Особено е предвиденото наказание за длъжностни лица и ръководители на обществени организации, които са уредили незаконно събиране, обработване и публикуване на статистически материали. Тая строгост се налага, за да се направят ефикасни разпореденията на членове 18—21.

Министър-председател: К. Георгиев

Председателствувал Кирил Христов: Има думата народният представител г-н Цветан Канитанов.

Цветан Канитанов (з): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Пред нас е представен за разглеждане законопроектът за организиране на статистиката в България. Един доста сложен про-

блем, който привлича днес нашето внимание, е да отстраним всички грешки, които са допуснати досега от нашата статистика. Налага се, целият наш стопански, социален и на организации от всякакъв род живот да бъде изразен при съвременните наши условия, за по-голяма прегледност, в цифри. Това оправдава съществуването на статистически институт в България — Главната дирекция на статистиката.

В сегашната му форма съществуващият закон за Главната дирекция на статистиката от 1898 г. не отговаря на съвременните нужди. Трябва да се уреди у нас статистическа служба за събиране на сведения с достатъчна точност, яснота и прегледност, които да бъдат използвани от ръководните личности и институти у нас, за да могат по-правилно да отговарят на съвременните нужди. Потикнат от тия мотиви и съображения, имайки пред вид и сериозните цели и задачи, които се поставят за разрешение под отечественофронтовското правителство, г-н министър-председател Кирил Георгиев взема инициативата да внесе настоящия законопроект за организиране на статистиката в България. С приемането му като закон и създаването на един истински статистически институт у нас ще се допринесе за очертаване по подходящ начин на действителния облик на целия наш живот.

Цели се със събирането чрез подходяща организация на данни да се улесни правилното осветление на големите въпроси и разнообразни случаи и явления от целокупния наш стопански и държавен живот. За Главната дирекция на статистиката, по силата на този законопроект, се създават по-добри условия за събиране на статистически сведения и тяхната обработка и проучване, отколкото това е било досега. С поставянето ѝ под върховната контрола и ръководство на Министерския съвет, на Главната дирекция на статистиката се дава една по-добра организация, за да може да отговори на всички изисквания, нужди, цели и задачи, които отечественофронтовското правителство си поставя.

Добросъвестното отношение към статистическите данни е необходимо условие за правилното разрешение на проблемите, понякога от епохално значение, които днешният живот ражда. Когато от увлечение не се е дължало сметка за статистическите данни, които дават действителния израз на целия наш стопански, социален, финансов и на организационен живот, последните са били лоши.

В членове 2 и 3 от законопроекта се предвижда, че Главната дирекция на статистиката е автономно в своята статистическа работа учреждение и че с оглед на своите задачи тя влиза в преки връзки с всички институти, организации, учреждения и лица в страната и в чужбина. За да може да се дойде до благоприятни резултати, предвижда се автономност за служебните отношения и проява на тази дирекция, като се поставя тя под върховния контрол на Министерския съвет чрез министър-председателя. Тази автономност в служебните ѝ връзки и отношения с всички учреждения, лица и организации в страната и чужбина вдъхва вяра, че наистина ще бъдат опознати надеждите, които ѝ се възлагат.

Статистическите данни и диаграми са необходими за едно здраво ръководство на общественото строителство, за израждане на трайно, здраво и положително отношение към всички стопански, социални, държавни и народностни проблеми и интереси.

В този стремеж, който избулва днес, за прогрес — стопански, социален, културен, просветен, индустриален и в други направления — ще трябва да подкрепим без колебание, че началните стъпки трябва да бъдат съобразени с резултатите от статистиката. Разрешението на всички въпроси — държавни, частни, кооперативни, индустриални и други — трябва да бъде резултат на политическо и гражданско съзнание, на историческа отговорност, на съзнанието, че трябва да се отговори на всички нужди и изисквания след една преживяна катастрофа, в един период на следвоенно време.

Не от всеки се разбира голямото значение на статистиката. Нужна е една подходяща организация на статистиката у нас, чрез която да се отговори на истинските цели и задачи, които са поставя законодателят във връзка с големите и всеобщи нужди на целокупния български народ.

Не може да си кажем, че не разбирайки нуждата от статистическата служба, същата си остана непомощната в своето развитие.

Вярно е, че положението след войните създаде едно твърде отрицателно отношение към статистическите данни, което не може да бъде оправдано, защото без такива данни не може да се направи правилна оценка на миналото. Небрежното отношение към такъв важен институт, какъвто е статистиката, е неоправдано. Не може да се очаква, че вървейки по този път на небрежност, ще дойдем до осветлението и правилното разрешение на въпросите, които изникват при днешните условия на живота. Няма трябва да се покажем със своя опит, със своето отношение по всички въпроси като истински лекар, познаващ всички недъзи на живота. В конкретния случай ние трябва да се покажем достойни обществени лекари чрез създаване на законодателни норми за лечение на всички държавни, частни и обществени недъзи, за да отговорим на посетите задължения и за да отбележи политическата ни история, че наистина се полагат грижи и напълно са оправдани всички надежди, възлагани на нас от работническите, селските и изобщо трудови и интелектуални слоеве.

За да се радваме на един просперитет и възход в индустрията, на създаването за угнетените трудови маси най-добри условия за работа, за да бъдат спасени земеделските стопани от изневерните условия на стопанисване и недоволяване на най-насъщните им нужди, трябва да бъдат създадени институти за закрила интересите на същите, трябва да бъдат създадени потребителни и промишленостни кооперации. За това ще допринесе и тази организация на статистиката, която се предлага с законопроекта — с цялостно уповаване с отдела за проучване и разработка на демографските данни за движението и състава на населението, на данните относно работническите заплати, трудовите конфликти, трудовите запо-

луки, безработица, социални застраховки, домакински бюджети и потребление, жилищна, общественно-морални отношения, криминална и затворна статистика, самоубийства, алкохолизъм, благотворителност, културна статистика, училища, културни институти и печат; на данните относно главния поминък у нас — земеделието, растителното производство, животновъдството, гори, стопанска организация, поземлена собственост с всичките ѝ форми, оземляване, комасация, мелiorация, ветеринарна помощ, мини и преработвателна индустрия; на данните по отношение на отделните индустриални клонове, заведения, запаси в материали и стоки, кооперации, размяна, търговски заведения, външа търговия, пазари и цени, движение на собствеността, застраховки, транспорт и съобщения, кредит и капиталови отношения; на данните за социалните болести — туберкулозно-болните и пр. — резултат на недоволните условия на живот и пр. Нужно е едно системно подреждане на всички тия данни, допълнено с диаграми, за да се стигне до едно задоволително разрешение на въпросите, интересували нашия измачан български народ, за да се подчертае и осъществи нашата отечественофронтиска програма, за добруване на целокупния трудов български народ.

По тоя начин ние ще създадем идеал за следващите след нас поколения. Отечествонофронтският Парламент ще остави чрез създаването на епохални мероприятия добро наследство. Както с всички свои мероприятия досега, така и с настоящата законодателна реформа отечественофронтският Парламент ще затвърди поздравно и по-трайно своите позиции. При тази му историческа реформаторска дейност българската общественост ще се отнесе отрицателно към реакционните среди, вражески разположени към всички добри мероприятия на правителството на отечественофронтиската власт, целенасочено на целокупния български народ и шатието на тия, които с години носят ярема и изпитват горчивини в живота, за да станат ковачи на своята съдба и създадат със своите усилия демократична, щастлива, стопански силна и мощна България.

Заявявам като представител на парламентарната група на Българския народен земеделски съюз, че нашата група ще гласува настоящия законопроект, защото разбира историческия характер, стойност и значение, които има тази реформа. (Ръкоплескания)

Председателстващ Кирил Христов: Има думата народният представител г-н Кирил Лазаров.

Кирил Лазаров (к): (От трибуната) Г-да и г-жи народни представители! Представеният от г-на министър-председателя законопроект за организиране статистиката в България има голямо значение както политично-обществено, така и научно. С приемането на този законопроект нашата статистическа наука ще отбележи нова крачка напред. Тя ще се издигне на една степен по-високо в своето развитие. Законопроектът придобива още по-голямо актуално значение, като се има пред вид, че в края на настоящата година у нас ще се извърши общо преброяване.

Разглеждайки внесенния законопроект, ние не можем да се отклоним от разглеждане значението, което една добре уредена и организирана статистика има за дадена страна.

Във всички страни съществува статистическа служба. В някои страни тя е добре организирана, като напр. в Съветския съюз. В Америка има също сравнително добра статистика. В другите страни тя е организирана по-лошо. Дали една статистическа служба е добра или лоша, зависи преди всичко от това, доколко тя изпълнява своите задачи — държавни, обществени и научни. Колкото по-богат е събраният цифров материал и колкото по-бързо и по-добре той се обработва и става годен за използване от държавната политика и от научните икономически институти, толкова повече таква статистика отговаря на задачите, които ѝ се поставят, и на исканията, които ѝ се предявяват.

Хвърляйки един общ поглед върху статистиките в повечето страни, ние можем да констатираме, че те страдат от големи дефекти. Със статистика в повечето страни се занимават преди всичко казионни хора или ограничен кръг статистици-специалисти. Широките масови маси са извън статистиката, тя не е популярна сред тях, тя им е чужда. Реакционните кръгове даже поощряват едно подобно отношение на трудещите се маси към статистиката. От друга страна, смятат широките маси от народа в повечето страни гледат с известно недоверие към събирането на статистически данни и сведения. И това е напълно естествено, защото резултатите на статистиката там се използват в значителна степен против интересите на народа.

Какви трябва да бъдат задачите на статистиката?

Задача на статистиката е да дава не произволни стълбове от цифри, а цифрово осветление и изображение на ония различни социални типове на изучаваните явления, които животът изтъква и назовава. Цифрите, които дава статистиката, трябва да характеризират най-пълно нуждите, които произлизат в икономическия и обществен живот на една страна.

Статистическите проучвания могат да обхващат най-различни страни на обществения живот. Най-голямо обществено значение обаче има статистическото изследване на икономическите процеси във всяка страна. Без статистически изследвания ние не можем да знаем какъвто отива развитието на една страна. Това би означавало да се върнем в слепотата. Статистиката, ако тя е научна статистика, означава динамика на развитието на една страна, неговите тенденции. Вследствие на това става възможно да се наблюдават едни процеси и да се спъват други. Най-често става така, че това, което не е изяснено, стремят се посредством цифрите, посредством тяхното използване, да го замъгляват. Ако погледнем на статистическите данни през последните години за разните страни, ние ще забележим, че организаторите на статистиката са ѝ поставили

много често задачи, които са отивали в разрез с интересите на обществеността и науката.

Известно е, че в течение на десетилетия се лансирал лъжливата теория за „устойчивостта“ на дребното производство както в земеделието, така и в индустрията. По-късно, когато индустрията съвсем нагледно показа своите преимущества пред дребното производство, поклонниците на последното бяха принудени да отстъпят. Обаче колкото се отнася до земеделието, и днес имат обращение теории, които поддържат устойчивостта и жизнестостта на дребното селско стопанство. Такива поклонници има на Запад, има ги и у нас. Те искат да кажат, че законите, по които се развива индустрията, са едни, а тия за земеделието — други.

Известна е полемиката у нас наскоро след освобождаването ни върху въпроса, по кой път ще върви България — по пътя на другите държави ли, т. е. ще се развива ли индустрията, или България ще си остане една изостанала страна? Димитър Благоев, въз основа даже на непълните статистически данни на нашата тогавашна статистика, доказваше, че нашата страна не може да отбегне пътя на капиталистическото развитие. Той подчертаваше още тогава, че нашата страна страда както от развитието на капитализма, така и от недостатъчното му развитие. Димитър Благоев доказа, че у нас ще се развива индустрията и ще се формира работническа класа.

Всички ние виждаме сега, че твърденията и изводите на Благоев, които бяха основани върху един дълбок анализ на нашата действителност, излязоха напълно правилни. Днес партията на Димитър Благоев, ръководена от продължителя на неговото дело др. Георги Димитров, не само съществува, но е и решаващ фактор в обществено-политическия живот на нашата страна.

Обаче въпреки всичко това ние и днес виждаме в нашите висши учебни заведения да се проповядват отгичени от живота лъжливи теории, които се поднасят на нашето студентство като „научни“.

Защо имат още обращение у нас и другаде лъжливите теории за живавостта на дребното производство? Това се дължи преди всичко на обстоятелството, че и най-безспорните истини се оспорват, когато интересът на спекулантския и паразитен капитал диктува това. На този интерес в повечето страни и сега е подчинена статистиката. Статистиката при изследване процесите в селското стопанство използва така наречените „средни цифри“. Тя не ни дава едно пълно изображение в цифри на милионите стопанства, които съществуват, а ги дава сумарно. По този начин селско-стопанската статистика не дава напълно истинна картина, която да ни даде еволюцията в съвременното земеделие, а го замъглява и извращава. Статистиката на средните цифри не е научна статистика. Нещо повече — тя е порочна. Че това е така, може да се види от следните примери.

В нашата страна има повече от 1.100.000 селски стопанства, които разполагат с около 50 милиона декара земя, и средно на стопанство се падат около 50 декара. Въз основа на това всеки ще каже, че нашето селско стопанство, общо взето, е дребно. Такъв е изводът от средните цифри. В същност картината е съвсем друга. У нас стопанства от 10—15 декара има само около 450.000; около 100.000 стопанства имат над 100 декара всяко, повече от 100 хиляди стопанства имат до 10 декара и т. н.

У нас има промишлени предприятия около 18—19 хиляди с най-малко 150.000 работници, или средно на предприятие се падат по-малко от 10 души. В същност в около 150 предприятия работят около половината от всички работници — над 50 хиляди души.

Друг пример. Съобщават например от известна околия, че е изпълнила назначението ѝ наряд. Това се оказва вярно. Но при едно по-конкретно разглеждане на въпроса се оказва, че 20 от селата на околията са изпълнили и преизпълнили наряда си, а останалите 10 не са го изпълнили. В околията планът е изпълнен, обаче не от всички. Това значи, че някои местни ръководители са бездействували, а други са работили за тях.

Ето това значи средни цифри. Освен това често при статистиката, като се взема само един признак на изследваното явление, идва се до погрешни изводи. Така, за да определят даденото стопанство едро ли е или дребно, съдят само по количеството на земята, която то има. Обаче това е погрешно. Защо? Защото, за да се определи едно стопанство едро ли е или дребно, трябва да се изхожда не само от един признак — земята, а това е днес правилото, че едно стопанство може да има по-малко земя от друго, но да обработва технически култури — тютюн, памук и др. То използва чужд наемен труд в широки размери, разполага с машинен инвентар, стойността на производството му е по-висока и т. н., а друго стопанство има много земя, но тя не цялата се обработва, или пък се сее само с зърнени храни. Естествено е, че първото от тия две стопанства е интензивно, а второто — екстензивно. Следователно статистиката, която се залавя само за един признак — в дадения случай съди само по количеството на земята — няма научна стойност. Такава статистика не служи на народните интереси, а на спекулантско-паразитните групи, защото тя замъглява, забулва истината, изопачава действителността. А всяко фалшифициране на действителността е против народните интереси.

Никой днес не може да каже, че селското население по своята икономическа природа е еднородно. Във всяка несъветска страна днес в селското население се наброяват от 4 до 5 социални групи. Първите три групи — селско-стопански работници, бедни и средни селяни — съставляват болшинството от селското население във всяка страна. Другите една или две групи са малцинство. Статистика, която вижда в селото еднородност, е ненаучна. Това не значи, че в последните две групи няма прогресивни хора.

Една от главните грешки на реакционните икономисти се състои именно в това, че те откъсват отделни факти и фактчета, отделни

цифри и цифрички от общата връзка на политико-икономическите отншения и по този начин обезобразяват действителността.

Обаче не е само това. За да бъде една статистика добра, тя трябва да обхваща не цялата страна, а да дава пълна картина на отделни области, да съдържа най-всестранно обхваща не на предмета. Обаче често се случва така, че е събран богат материал, но той се дава обработен в съответната форма след много години. Така, някои материали от преброяването в 1934 г. се публикуваха в 1937 г., а други и до ден днешен не са публикувани.

Най-голямата и главна трудност се състои в правилната и навременна обработка на материала, на събраните данни. Даже добри сведения и данни рискуват да пропаднат, ако не се осигури съответната им своевременно и добра обработка. Общите средни данни за страната, за областта, за околията и общината говорят твърде малко. Статистиката, за да бъде удостоена с званието научна, трябва да даде навреме една добросъвестна обработка не само на групови, но и на комбинирани таблици, които ще са един необходим материал за икономическата наука. Само по този начин ще се види кой процес или явление е основният, постоянният, установил се, и кой — временният.

Ето защо въпросът за групиране на материалите, събрани от преброяванията, съвсем не е чисто технически, тясно специален въпрос, както може да се покаже на пръв поглед. Често пъти обаче материалът след неговата обработка се дава от статистическата рутина на икономистите в форма на безсмислени стълбове от цифри, т. е. получава се статистическа игра в цифри, вместо осмислена обработка на материала.

Напълно научна статистика днес ние виждаме само в Съветския съюз. Съветското строителство е планово строителство. Научната стойност на стопанския план в Съветския съюз се покла на една твърде добра статистика. Както Ленин, така и Сталин всякога са отдавали голямо значение на статистиката. Под тяхно ръководство се създаде съветската статистика, която е първа по рода си научна статистика. Сталин например въз основа на статистическите данни обоснова реалната възможност за заместване производството на зърнени храни от поместните и кулните с производството на такива от бедните и средните селяни. С това бе икономически обоснована масовата колективизация в Съветския съюз. Всеки доклад, всяка реч на Сталин пред партийни конгреси върху вътрешното и международното положение е образец на умело, образцово използване на статистиката.

Истинска научна статистика има само в Съветския съюз, защото там тя служи на народните интереси.

Съветският народ взема най-живо участие в работата на статистиката. Още при образуването на Съюза на съветските републики бе създадено статистическо управление, в което бяха привлечени най-добрите статистически сили на Русия. Още тогава във всеки голям център беше назначен отговорен статистик, който да изучава данните по преброяването, данните на текущата статистика и който бе задължен редовно да дава отчет за извършената работа.

Г-да народни представители! Нашата досегашна българска статистика в много отношения споделя слабостта на статистиките от другите страни. Заедно с това тя направи значителни крачки в своята работа през времето, когато директор на статистиката бе покойният Кирил Попов. Той положи началото на една научна статистика у нас. Много труд, усилие и старания положи Кирил Попов за организирането на нашата статистика, обаче политическата обстановка не беше в унисон с неговите старания. Сам Кирил Попов написа една „Стопанска география на България“, използвайки и прилагайки умело статистическите данни.

Обаче попадането на България в лапите на германския разбойнически империализъм и господството на неговата българска фашистка агентура бе един силен удар и върху нашата статистика. Икономическата стратегия на германския разбойнически империализъм повеляваше, нашата страна да стане аграрен придатък на германската индустрия. Крясъкът за така наречената трансформация на селското стопанство служеше на германската стратегия. Тази трансформация целеше увековечаването на дребното земеделие у нас. Имаше „български“ икономисти, които с цифри на ръка доказваха, че България трябва да върви по стъпките на Египет. Това означаваше, България да стане памучна плантация на германската текстилна индустрия.

Тия същите икономисти, използвайки по един своеобразни начини цифрите на статистиката, кандалисаха българските селяни да престане да сее пшеница, замествайки я със сеенето на технически култури. Всичко се правеше, за да се докаже, че по този начин ще се подобри положението на селянина. Рисуваше се картината на по-големите доходи, като се сеят технически култури вместо пшеница. Използуваше се за тая цел най-много стрелбата на нашето земеделие. На нашия селянин се казваше, че на своите 5—10 декара той ще царува, ако мине на технически култури.

Обаче нашият селянин, научен от здрав житейски усет, не се поддаде на статистическите умувания на неговите псевдиприятел. Той знаеше, че гладът ще го да бъде неговият постоянен съпътник, ако тогъне по съветите на германските агенти. Статистиката и икономическите познания на нашия селянин се оказаха по-силни от техните.

Разгърнете квазинаучните „трудове“ на палача Цанков, на реакционните професори Минайков, Янзкн Молдов, Янзов, Странски, Долински и др., и вие ще видите какво говори езикът на тяхната статистика. Напознано бе всичко възможно, за да се докаже с цифри „семеиният“, „трудовият“ характер на нашето земеделие. Идеализираше се малкото парче земя, прикриваше се експлоатацията, на която бе подложено селското население. Селото за тях е едно цяло неделимо. Там царува истинско блаженство. И това

се пишеше в същия момент, когато в селата имаше повече от един милион селяни в скрита безработица! Това се пишеше в момент, когато българските селяни страдаха от непоносимо данъчно бreme, от масови заболявания, когато нашето село се израждаше следствие непоносимите условия, които му създаде фашистката диктатура.

Други пък икономисти и статистици най-широко фалшифицираха цифрите, българската действителност, и доказваха, че работниците в България са около 3% от населението и затова за тях не заслужава и да се говори. Те вървяха по стъпките на „демократичния“ министър Кръстев, който в 1908 г. въпреки фактите, заяви: „В България няма работници и затова е излишно работническо законодателство“.

Всеки може да си представи, защо се премълчаваше от фашистките статистици значението на работническата класа в нашата страна. С това се целеше много неща. Пред всичко с премълчаването на работническите стачки борби от фашистките статистици се целеше да се удари по борческата готовност на работническата класа, която се бореше за подобрене на своето мизерно положение. Удряше се и по нейната солидарност, защото известно е, че за работниците статистиката на стачките, пълна, акуратна, разумно обработена, бързо напечатана, има голямо значение и теоретическо, и практическо. Тя дава ценен материал за осветление целия велик път на работническото движение към неговите световни цели и близките и злободневни задачи на борбата.

Една пълна статистика на работническите стачки в миналото би показала на оная голяма разлика в общественото място, което заемаше работническата класа у нас вчера, и това, което тя заема днес при отечественофронтовската власт. Статистиката на стачките в миналото и днес, когато те почти липсват, ни показва и ново отношение на работническата класа към своята народна отечественофронтовска държава. Това говори за нарастналото съзнание в нашата работническа класа, за ръста на нейната теоретическа подготовка.

Същото се отнася и до по-голямата част от нашите селяни. Фашистката статистика, със своя маниер да премълчава съществуването на работническата класа и с идеализацията на дребното селско стопанство се стремеше да удари по съюза на работниците и селяните, който беше смъртна опасност за спекулативния капитал в нашата страна. За достигане на тази своя реакционна цел фашистките и реакционни икономисти и статистици фалшифицираха не само нашата действителност — те вървяха това и по отношение действителното положение на нещата в Съветския съюз. Колко много фалшиви статистики се даваха за положението на съветските колхозници, съветските работници и интелектуалци! Фалшификацията взе най-широки размери през великата освободителна война на Съветския съюз против хитлеристка Германия. Всички статистически данни през този период бяха дадени във вреда на Съветския съюз и в интерес на хитлеристка Германия. И въпреки всичко нашият народ не се поддаде и в дадения случай на лъжливата фашистка статистика.

Фашистките и реакционни икономисти и статистици, за да докажат своите фалшификации на действителността, прибегнаха до известната „теория“ на средните числа. Не можеха тези слуги на паразитно-спекулативския капитал у нас и верни слуги на германците да се помирят с действителната статистика у нас, която казваше, че в България има повече от един милион работническо, градско и селско. Тези лакеи на реакцията също така съзнателно забравяха факта, че българското работническо и селско население в няколко пункта на страната — като София, Пловдив, Русе, Варна, Сливен, Габрово, Бургас и Хасково — и че тая констатация на статистиката дава на работниците извънредно голяма политическа сила, прави ги решаващ фактор в нашия обществен и политически живот. И всички тия фалшификации на цифрите, които свеждаха към нула значението на работниците, се извършваха в момент, когато нашата страна бе превърната в страна на бесилките и затворите за стотици хиляди синове на трудещия се български народ, водещи борба на живот и смърт против фашистката диктатура.

В най-последните години рекордът на лъжливата огласа на статистически данни взе пресловият фашистки финансов министър Божилков. Той заяви в една от последните си речи, че нашият национален доход оглася към 150 милиарда лева, т. е. показва няколкократно увеличение за няколкогодишно фашистко господство. Тези лъжливи декларации се направи в Народното събрание в един момент, когато българският народ ходеше бос, гол, гладен и изтощен! Така се отнасяше със статистиката фашистките мракобеси. Те погребваха нашата статистика, защото тя изобличаваше техните лъжи.

Фашисткото господство се означава с упадък на статистическата наука у нас. Фалшификацията на действителното положение на нещата през фашисткото господство бе превърната в култ. Такова падение на научната мисъл нашата страна не помни! От изменниците на родината, които пожертвваха националната независимост на нашата страна, друго не можеше да се очаква. Нашата статистика и фашистките икономисти и статистици в последните години години бяха в услуга на стремлението на германския империализъм на Балканите. Такова е действителността в тая, както и в другите области на нашия обществен-политически живот.

Историческата победа на 9 септември 1944 г. възроди целия наш обществен-политически живот. Нашият народ взе съдбата си в своите собствени ръце. Отсега нататък нашата статистика ще служи и трябва да служи на народните интереси. Тя трябва да стане едно общонационално, действително народно, отечественофронтовско оперативно и творческо научно учреждение. Оттегнато от отечественофронтовска България ще строи своето отечественофронтовско планово стопанство.

У нас се започна развитието на нови сектори в народното стопанство, като кооперативното стопанисване на земята. Създадох се трудово-земеделин кооперации. Тяхното число ще расте от година на година. Ние започваме усилено индустриално строителство, електрификация на страната и т. н. Нуждата от отчет и контрол ще се усилва ежедневно. Нуждите на ръководството на стопанския живот ще изискват една добре организирана икономическа статистика. Индустриализацията на страната ще приведе към значително изменение на съотношението на политическите сили у нас. Тия процеси също трябва да бъдат отразени в една политическа статистика и т. н. Дирекцията на статистиката на отечественофронтската България трябва да се проникне напълно от отечественофронтовски дух, за да може да отговори на нуждите, които ѝ се възлагат. Предстои стопанско райониране на страната. Без добра статистика това е невъзможно да се направи.

Законопроектът, който разглеждаме, прави значителни крачки напред. Той предвижда, наред с разширение щата на Главната дирекция на статистиката, и създаване на статистическа служба във всеки по-голям център, освен София, където такава вече има. Това е едно добро начало.

В законопроекта се предвижда откриването на статистически служби — един статистик при всяка община. Навярно ще бъде целесъобразно да се въведе този статистик не при всяка община, а при по-големите такива, да речем, в общини с над 5,000 жители. Това нововъведение на законопроекта ще има голямо значение. Статистикът при общината ще бъде орган на плана. Това е главното негово значение. Освен това той ще дава съвети по статистически въпроси на общинската, околийската — на околийската власт, областният — на областната власт. В дадения случай ние имаме удачно съчетание на принципа на централизацията с принципа на децентрализацията. Тези органи на Главната дирекция на статистиката по места ще осигурят по-бързото и точно изпълнение на поръченията на главната дирекция. Тези статистики по места ще имат за задача също така да водят картотеката на стопанствата в общината.

Не на последно място има значение и обстоятелството, че Главната дирекция на статистиката минава под ръководството на Министерския съвет. Това ще повиши нейната роля и авторитет.

Координирането на статистическите служби и институти, които законопроектът предвижда, ще създаде необходимото единство и система в събирането на статистическите данни и ще спомогне за правилното им използване. Ще се прекрати също така безплатната статистическа работа от различните учреждения и институти. Създаването на Върховен статистически съвет ще съдейства за по-правилния обем на всички нужди на разните ведомства и служби и ще осигури правилното съставяне на статистически данни, форми и т. н.

Уместно и необходимо е искането в законопроекта за съблюдаване на тайната на данните, прекратяването на публикацията на статистически данни по хрумване и т. н. Във всички тия искания на законопроекта се чувства един държавнически подход към разрешаване на проблемата. Нашата статистика се издига на една по-висока степен в своето развитие. Няма никакво съмнение, че, съблюдавайки исканията на истинската наука и удовлетворявайки творческите нужди на народната отечественофронтowska държава, нашата статистика ще се радва на пълната поддръжка на народни. С това тя ще изпълни успешно възложената ѝ задача и ще оправдае своето предназначение на голям държавен оперативен и научен творчески център в нашата страна.

Необходимо е да се окаже пълна поддръжка на Главната дирекция на статистиката в разрешаването на възложените ѝ задачи. От своя страна служителите на статистиката, получавайки поддръжката на отечественофронтовската власт, трябва да направят всичките си сили, за да дават на държавата и науката една добра, навременна и точна статистика. Само при това условие нашата отечественофронтowska статистика ще прекрати прага на своя организационен период, в който сега се намира, и ще тръгне с бързи крачки напред да обслужва най-пълно нуждите на народното стопанство и на науката и ще действа за изграждането на свободна, демократична, независима и благоденстваща България.

Пред вид на всичко това, парламентарната група на Българската работническа партия — комунисти ще гласува по принцип предлодения законопроект. (Ръкоплескания)

Председателстващ Кирил Христов: Има думата народната представителка г-жа Мара Кинкел.

Мара Кинкел (зв): (От трибуната) Г-да народни представители! Получавам се от случая да отправя една молба до председателството на Камарата, по повод раздаването на законопроектите. Наистина в правилника за вътрешния ред е казано, че те се раздават 24 часа преди разглеждането им, но всички сме констатирали, че се получава едно неудобство. Така, докато респектираният законопроект стигне до оратора на парламентарната група, минава време и той има на разположение само дватри часа преди заседанието, за да подготви своята реч. Би било от полза, ако на оратора може да се даде малко повече време от определеното, за да се задълбочи той в същността на законопроекта, да се живее с него по-пълно. Към тази интензивност ни призовава и новото време. Днес ние трябва да съгласуваме науката с реалната политика, като окончателно я впрегнем в нейните релси, за да поставим на здрави начала всестранныте форми на живота.

Статистиката е положителна наука, защото оперира с цифри. Изразът „цифрите говорят“ крие дълбок смисъл. Обикновеният гражданин идентифицира статистиката с преброяване на населението. Дори и тук някак повърхностно се смята, че данните по преброяването са интересни само за да установят количеството

състояние на населението — дали то намалява или се увеличава. Популярни са у нас също тъй статистическите данни по изследването на фольклора. Но ученият и държавникът знаят, че статистиката не е вяла хроника, а една висша наука, върху която се изгражда бъдещето на нашата страна. От мъртвите цифрови данни се изхожда, за да се изгради цялостното национално културно дело — стопанство, здравно дело, просветно дело, дори националните качества и особености.

Констатирано е, че останалите назад държави имат много превратно понятие за ролята на статистиката за напредъка. Лично аз свързвам статистическата наука с впечатленията си от великата октомврийска революция, или по-право — с замах на Ленин и с неговото отношение към статистиката. На 7 октомври Владимир Илич осъществи революцията. На 9 вечерта се яви пратеник от него при моя другар, малко болен тогава: „Владимир Илич ви моли, каза той, ако можете, да превземогнете болестта си и да заемете още утре мястото си на председател на Върховния стопански съвет със статистическия институт. Работата не търпи отлагане“. Скоро аз научих, че „Без статистики далеко не пойдеш“ и че без тази ценна наука няма прогрес. Генийт на Ленин я поставяше на преден план към неговата висша цел: „Догнат и перегнат передовиц стран“.

Статистическата наука наложи петилетката, наложи използването на сърезултирането, а у нас — стопанските планове, които се предприемат от стопански групи или даже от отделни личности.

Естествено е, че отечественофронтowska България търси най-новите и най-бързи начини, за да изгради живота. Като представител на отечественофронтовското правителство с неговата строителна програма, министър-председателят на предлага днес законопроекта за организиране на статистиката у нас.

Наистина учудва фактът, че досега е в сила непромененият закон за Главната дирекция на статистиката от 1898 г. — един закон от преди 48 години, който дори е в разрез с напредналата наука за обществото. Не е чудно, че има много неща да се добави, да се видоизмени и задълбочи в него, за да стане той пригоден за нашето време.

Много добре е казано в мотивировката на законопроекта, че за да се създадат ясни, урегулирани отношения между различните клонове на държавното строителство, по-удобно е да се създаде нов закон, а не да се прокроява старият закон с неговите изостанали назад форми.

Главен законопроектът сочи една централизация на всички статистически прояви в страната, като Главната дирекция на статистиката се поставя в положението на върховен статистически институт. Това е, според нашите схващания, институт на инициативите. По-нататъшните помощни научни статистически институти ще обхващат наблюденията, изчисленията и обобщенията дотам, че статистическите таблици да бъдат едно огледало, т. е. вярно отражение на нашата действителност. Тук социолозите ще има да изграят важна роля при обобщенията и заключенията. Техните преценки най-добре ще ориентират държавника в неговата отговорна работа.

Много добре е, че законопроектът предвижда за спомогателни сътрудници лица компетентни, статистики във всички държавни учреждения. Това са предани общественици от младото поколение, от които запалел ще се създадат социолози, чийто труд трябва да се използва широко. Те ще бъдат така да се каже доставчиците на суровия статистически материал, който по-нататък ще бъде нанесен в таблици, формули и диаграми.

Второ нещо, което привлича вниманието ни в законопроекта, това е, че ръководният персонал ще бъде грижливо избран по компетенция. При тази гаранция сигурно ще се стигне до творчески резултати. Така, дава се право на директора на статистиката да си избере сам, по своя лична преценка, помощен персонал по квалификация.

Законопроектът отменя старото положение в досега съществувал закон, според което Главната дирекция на статистиката беше привързана към Министерството на търговията и разпределението. Като висш статистически институт, с законопроекта тя минава сега към Министерския съвет, респ. към министър-председателя, т. е. става орган на държавата, който орган ще се грижи за общодържавната и общонационалната статистика. От това личи, колко отговорно и високо място дава законодателят на статистическия институт с Върховния статистически съвет. Този съвет ще се състои изключително от квалифицирани специалисти. Идеята на г-н министър-председателя, да подчини чрез този законопроект науката в служба на реалната политика, може само да ни възхити. Там, където културното строителство се поставя на здрави научни основи, там не може да има лъшкания и недоразумения.

С тази надежда, че законопроектът за организиране на статистиката ще открие възможности и на нас, малка, нова отечественофронтowska България, да осъществим великата съветска максима — да догоним и дори да превземогнем напредничавите страни, парламентарната група на Народния съюз „Звено“ подкрепя законопроекта без изменение, така както той е представен от г-н министър-председателя, и ще го гласува единодушно. (Ръкоплескания)

Председателстващ Кирил Христов: Няма записани други оратори по законопроекта.

Когато приемат на първо четене законопроекта за организиране на статистиката, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраният приема.

Пристъпваме към следната точка, трета, от дневния ред: Второ четене на законопроекта за подпомагане и финансиране възстановяването на столицата.

Има думата докладчикът г-н Никола Павлов.

Докладчик Никола Павлов (з): Г-да и г-жи народни представители! Комисията по Министерството на вътрешните работи при разглеждане на законопроекта за подпомагане и финансиране възстановяването на столицата се помъчи да се съобрази с препоръките, изказани при разглеждането на законопроекта на първо четене, а именно, законопроекта не само да засегне възстановяването на столицата, а да се разпростре върху цялата територия на царството, за ония населени места, които също са пострадали от въздушни нападения. За съжаление обаче, когато се вникна в същността на законопроекта, оказа се, че това представлява сериозна трудност. Така наглед, да обхване подпомагането и на другите пострадали градове, законопроекта би изменил коренно своята физиономия.

Известно е, че за възстановяването на София е създадена една дирекция със специални задачи, която е извършила значителна работа досега, в целите и средствата на която има нещо специфично за София, което не може да се приложи и за останалите градове. Би трябвало тази дирекция да се обособи в дирекция за цялата страна. В такъв случай обаче изникват въпросите не само за нейния щат, за нейния бюджет, за нейната издръжка, но и за средствата, с които тя ще манипулира и, естествено, работата се усложнява. Поради това комисията дойде до решение да разгледа, да поправи, да усъвършенствува предложения законопроект специално за София с препоръка, Министерството на вътрешните работи, в желанието си да внесе своите грижи за подкрепа и на останалите пострадали градове, да излезе със специален законопроект. В това отношение обаче дължими сме да констатираме, че все пак и другите градове не са останали досега без социална и финансов заплата. На вас е известно, че за Враца и другите градове се отделиха значителни средства не само от държавата, а и от бюджетите на съответните общини, благодарение на което на много места възстановяването е напреднало в много по-голяма степен, отколкото в самата София.

С тия няколко думи комисията желае да даде отговор на другарите, които се изказаха и дадоха препоръки в това направление, кои са били причините, по които това тяхно желание остана неизпълнено.

В законопроекта са внесени известни промени, които аз ще докладвам при прочитането на съответните текстове. (Чете)

„ЗАКОН

за подпомагане и финансиране възстановяването на столицата.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат заглавие на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): (Чете)

„Глава I.

Обща разпоредба.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат заглавието на глава I, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): (Чете)

„Чл. 1. Възстановяването на сградите, засегнати от бомбардировките и находящи се в землището на Столичната голяма община, се подпомага и финансира съгласно постановленията на настоящия закон.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): (Чете)

„Глава II

Подпомагане собствениците на сгради, засегнати от бомбардировките.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат заглавието на глава II, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): (Чете)

„Чл. 2. Държавата подпомага пострадалите собственици за възстановяване на сградите им, засегнати от бомбардировките, чрез:

1. Отпускане еднократна помощ в размер, необходим за възстановяване на пострадалия имот, но най-много до 200.000 лв.;

2. Поемане на лихвите на сключени от тях ипотечни заеми, ако получената еднократна помощ не е достатъчна за възстановяването;

3. Поемане лихвата над скontoвия процент на Българската народна банка на сключени от тях ипотечни заеми, ако получените суми по предходните точки не са достатъчни за възстановяването. Размерът на тези ипотечни заеми може да бъде най-много до 800.000 лв., като същият се намалява със сумата на помощта и безлихвения заем.

Забележка. Под възстановяване, по смисъла на настоящия закон, се разбира както възстановяването на частично засегнати сгради във вида им отпреди бомбардировките, така и застрояването на нови сгради на мястото на напълно разрушени такива.

Комисията прибави след първата дума „Държавата“ думите „и Столичната община.“

В пункт 2 се прибавя нова алинея със следния текст: „Размерът на този ипотечен заем може да бъде най-много до 400.000 лв.“

Председателстващ Кирил Христов: Има думата г-н министърът на вътрешните работи.

Министър Антон Югов: Г-да народни представители! Понеже в комисията са направили едно опущение, правя предложение, еднократно помощ, която се предвижда по точка 1 на чл. 2 в размер до 200.000 лв., да бъде увеличена до 250.000 лв.

Председателстващ Кирил Христов: Г-н докладчик! По това предложение?

Докладчик Никола Павлов (з): Аз намирам, че ще изразя мнението на цялата комисия, ако кажа, че тя не би имала нищо против предложението на г-на министъра на вътрешните работи.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 2, както се докладва, с измененията от комисията и с предложението на г-на министъра на вътрешните работи, размерът на помощта по точка 1 от „до 200.000 лв.“ да стане „до 250.000 лв.“, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): (Чете)

„Чл. 3. Право на подпомагане по предходния член имат собствениците на сгради, етажи или части от етажи, засегнати от бомбардировките, ако не притежават в собственост в землището на Столичната голяма община друг покрит недвижим имот, голям да задоволи техните жилищни или професионални нужди. При това вземат се пред вид имотите на съпруга и съпругата.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): (Чете)

„Чл. 4. Размерът на подпомагането по чл. 2, точки 1, 2 и 3, се съответно намалява в следните случаи:

1. Когато пострадалият има годишен доход над 200.000 лв. — със сумата, надвишаваща този доход — взета в троен размер;

2. Когато пострадалият притежава в собственост други недвижими имоти, където и да се намират — със сумата, равна на тяхната пазарна стойност;

3. Когато пострадалият притежава движимо имущество — със сумата, равна на неговата пазарна стойност. В това имущество не се смята инвентарът на стойност по-малка от 1.000.000 лв. и покъщнината. Ако инвентарът е на стойност над 1.000.000 лв., сумата, надвишаваща тази стойност, се намалява.

4. Когато пазарната стойност на засегнатия имот, заедно със съответното място, надминава 2.500.000 лв. — със сумата над 2.500.000 лв.

Забележка I. При намаляване на подпомагането се вземат предвид доходите и имотното състояние на съпруга и съпругата.

Забележка II. Със сумите по точки 1, 2 и 3 на настоящия член се намалява първо помощта по точка 1, след това подпомагането по точка 2 и най-накрая подпомагането по точка 3 на чл. 2.“

Комисията направи следните изменения в този член:

В пункт 2 последните думи „със сумата, равна на тяхната пазарна стойност“ се заменят с думите: „на пазарна стойност над 200.000 лв. — със сумата, надвишаваща тази стойност.“

Пункт 3 се преработва така: „Когато пострадалият притежава движимо имущество — със сумата, равна на неговата пазарна стойност. В това имущество не се смята инвентарът на стойност по-малка от 1.000.000 лв. и покъщнината на стойност по-малка от 500.000 лв. Ако инвентарът е на стойност над 1.000.000 лв., а покъщнината над 500.000 лв., сумите, надвишаващи тези стойности, се намаляват.“

В пункт 4 след думите „засегнатият имот“ се прибавят думите „етаж или част от етаж“.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 4, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): (Чете)

„Чл. 5. Правото на подпомагане, размерът и видът на същото се определят от комисия при Столичната голяма община, в състав: председател — столичният кмет или посочен от него помощник-кмет и членове: представител на Министерството на външните работи, представител на Министерството на социалната политика, представител на Главната дирекция за изграждане и възстановяване на столицата, представител на Главната дирекция на държавните и на гарантираните от държавата дългове, един общински съветник, посочен от столичния кмет, и представител на пострадалите.

Решенията на комисията подлежат на обжалване пред Върховния административен съд в месечен срок от деня на съобщението им.“

В първата алинея думите „Министерството на външните работи“ става „Министерството на вътрешните работи“, а в края на алинеята се поставя запетая и се прибавя следният текст: „посочен от областния отечественофронтовски комитет и представител на областния отечественофронтовски комитет“.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 5, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): (Чете)

„Чл. 6. Комисията действа въз основа на заявление на пострададалите. Към заявленията се прилагат декларация и документи за настоящото състояние и доходите на пострадалия съпруг и съпруга. Тази декларация трябва да бъде заверена нотариално и има сила и значение на решителна клетва. Внасянето на неверни обстоятелства в нея, независимо от наказателната отговорност, лишава пострадалия от правото на подпомагане. Оценката на имота се извършва и удостоверява от съответните общини.“

„А третият ред след думите „съпруг и съпруга“ се поставя запетайка и се прибавя следният текст: „както и удостоверение за размера на сумата, необходима за възстановяването на пострадалата сграда.“ Началото на следващото изречение „Тази декларация трябва да бъде“ и пр. става: „Декларацията трябва да бъде“ и пр. В края на члена се прибавя следният текст: „Размерът на сумата, необходима за възстановяването на пострадалата сграда, се установява от Главната дирекция за изграждане и възстановяване на столицата. Определената от нея сума е окончателна и не подлежи на никакво обжалване.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 6, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): (Чете)

„Чл. 7. Възстановяването на засегнатите сгради, собствените на които се подпомагат по реда на чл. 2 от настоящия закон, се извършва от Главната дирекция за изграждане и възстановяване на столицата.“

В края на този член точката става запетайка и се прибавят следните думи: „с изключение на случаите по чл. 10 на този закон.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 7, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): (Чете)

„Чл. 8. Сумите, с които държавата подпомага пострадалите съгласно настоящия закон, се предвиждат ежегодно в бюджета на Главната дирекция на държавните и на гарантираните от държавата дългове и се внасят в Столичната общинска банка по специална лихвена сметка.“

Изразходването на тези суми става съобразно решение на комисията по чл. 5, като съответните суми се поставят на разположение на Главната дирекция за изграждане и възстановяване на столицата.“

В този член на първия ред след думата „държавата“ се прибавят думите „и Столичната община“, а към края на първата алинея след думите „дългове и“ се прибавят думите „в бюджета на Столичната община. Тези суми“. В края на втората алинея точката става запетайка и се прибавя следният текст: „когато строежът се извършва от нея (чл. 7) или на правоимашите, съгласно членове 9 и 10 на този закон.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 8, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): (Чете)

„Чл. 9. В случаите, при които засегнати от бомбардировките сгради се отчуждават съгласно общия благоустроителен план на Столичната голяма община, поради което не се допуска тяхното възстановяване, пострадалите собственици се подпомагат съгласно чл. 2 от настоящия закон при покупката или при построяването сграда на друго място. В този случай Столичната общинска банка изплаща еднократната помощ на продавача или на пострадалия срещу представени документи за извършена строителна работа.“

Размерът на сумата за възстановяване на пострадалите сгради се установява от главната дирекция.“

Комисията залича втората алинея на този член.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 9, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): (Чете)

„Чл. 10. Пострадали собственици, които са възстановили или възстановяват сградите си със собствени средства, със средства на ипотекарни и други кредитори, или със средства на главната дирекция, имат право на подпомагане съгласно чл. 2.“

Стойността на извършените възстановителни работи се определя от Главната дирекция за изграждане и възстановяване на столицата. Определената сума от Главната дирекция е окончателна и не подлежи на никакво обжалване.“

Столичната общинска банка изплаща еднократната помощ на пострадалите.“

На втория ред думата „възстановяват“ става „възстановят“, а втората алинея се заличава изцяло. В края на третата алинея се прибавя следният текст: „Ако възстановяването е станало със средства на ипотекарни кредитори или с такива на Главната дирекция за изграждане и възстановяване на столицата, изплащането става на тях.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 10, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): (Чете)

Глава III

Финансиране на възстановяването.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат заглавието на глава III, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): (Чете)

„Чл. 11. По искане на собствениците, чиито сгради, етажи или части от етажи, засегнати от бомбардировките, са обременени с ипотека, ипотекарните кредитори са длъжни да отпускат ипотечни заеми в размер на необходимите суми за възстановяването на ипотекирания имот. Това задължение възниква за ипотекарния кредитор от момента, когато възстановяването на съответния имот бъде разрешено.“

Постановлението на този член няма приложение, ако ипотекарният кредитор е частно (физическо) лице, Българската народна банка, спестовно строително дружество или дружество, обявено в ликвидация.“

Ако подлежащият на възстановяване имот е обременен с два или повече ипотечи, задължен с отпускането на заема е кредиторът, който има първа по ред ипотека. В случай че същият се освобождава от това задължение съгласно предходната алинея, то прехвърля върху кредитора, имащ следващата ипотека.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 11, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): (Чете)

„Чл. 12. В случай че между ипотекарния кредитор и длъжника не се постигне съгласие относно размера на сумите, необходимите за възстановяването, същият се определя окончателно от Главната дирекция за изграждане и възстановяване на столицата.“

Сумите по заема се получават от длъжника на части, съобразно нуждата за извършване на отделните строителни работи.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 12, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): (Чете)

„Чл. 13. Ипотечните заеми, отпуснати по реда на чл. 11, добиват право на предпочитателно удовлетворение пред всякакви други вземания от частно-правен или публично-правен характер, имащи приоритет по който и да било общ или специален закон.“

Приоритетът се простира само върху действително изразходваната сума за възстановяването, определена от Главната дирекция. Изплащането на заемите става на равни 6-месечни вноски. Тези заеми се сключват най-малко за 15 години с право на преждевременно изплащане от длъжника.“

Ипотекарният кредитор, задължен с даване на заема, трябва в месечен срок от искането на длъжника да отпусне същия.“

За учредяване на ипотеките не се събират мита, бонуси, такси, геоб и по, и не се представят битнически удостоверения. За изплащането на скупия (чл. 287 от закона за благоустройството на населените места) общината не събира такси, бонуси, геоб и по. За заличаване на ипотеките също не се събират мита, бонуси, геоб и по.“

В края на втората алинея се прибавят думите: „за изграждане и възстановяване на столицата“, а следващата трета алинея се заличава изцяло.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 13, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): (Чете)

„Чл. 14. По искане на собственици, чиито имоти са засегнати от бомбардировките и не са обременени с ипотека, или ако и да са обременени с такива, не могат да получат заем по чл. 11 съгласно алинея втора от същия член. Българската ипотекарна банка е длъжна да отпусна ипотечни заеми в размер на необходимата сума за възстановяването им. Това задължение възниква за Българската ипотекарна банка от момента, когато възстановяването на съответния имот бъде разрешено.“

По отпускане на тези ипотечни заеми се прилагат съответно членове 12 и 13 от настоящия закон.“

Забележка. По реда на този закон ипотечни заеми за възстановяване могат да отпускат и други кредитори.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 14, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): Комисията залича чл. 15. Чл. 16

става чл. 15. (Чете)

„Чл. 15. С оглед усилване средствата на Българската ипотекарна банка за отпускане ипотечни заеми за възстановяване, задължават се:“

1. Българската народна банка да отпусна заеми на Българската ипотекарна банка под гаранция на ипотечните и вземания по лихвен процент, равен на скontoвия процент на Българската народна банка.

2. Българската земеделска и кооперативна банка да отпусна на Българската ипотекарна банка, постепенно и съобразно с нуждите, заеми с лихвен процент, равен на скontoвия процент на Българската народна банка и в размер на 10% от влоговете на Пощенската счетоводна каса и 10% от общата сума на внасяните на отолзотворителни в Българската земеделска и кооперативна банка средства на обществени фондове, дружества и т. н. според баланса ѝ.

Получените съгласно предходната алинея средства Българската ипотечна банка може да употреби само за отпускане ипотечни заеми за възстановяване на сгради, засегнати от бомбардировките.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 15, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): (Чете)

„Глава IV

Разпореждания относно сгради в етажна собственост.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат заглавието на глава IV, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): Чл. 17 става чл. 16. (Чете)

„Чл. 16. При сгради в етажна собственост построени са считат относно разрушените общи части всички собственици, независимо от това, дали отделно притежават от тях етаж или части от етаж са засегнати от бомбардировките. Такива собственици имат право на подпомагане съгласно настоящия закон.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 16, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): Чл. 18 става чл. 17. (Чете)

„Чл. 17. За разрешаване възстановяване на сгради в етажна собственост не е необходимо решение на общото събрание — достатъчно е искане на който и да било собственик.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 17, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): Чл. 19 става чл. 18. (Чете)

„Чл. 18. Всеки собственик е длъжен да участва, съразмерно дяла си в общите части на сградата, в разходите за възстановяването на тези части, независимо от това, дали неговият етаж или част от етаж е пряко засегнат от бомбардировките. Това се отнася и за разходите във връзка с разчистване на разрушената.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 18, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): Чл. 20 става чл. 19. (Чете)

„Чл. 19. Общи части в етажна собственост се считат: основите, външните стени, вътрешните разделителни стени между отделните апартаменти, вътрешните носещи стени, колоните, трегерите, плочите, гредоредите, каратаваните, стълбите, площадките, покривките, стените между таванските помещения на отделните собственици, комините, външните входни врати на сградата и вратите към общи тавански и избени помещения, главните линии на всички видове инсталации и централните им уреди, асансьорите, водосточните тръби, улуците и жилището на портiera и всичко друго, което по естеството си има предназначението да служи за общо ползуване на всички отделно притежавани етажи или части от етаж или само на няколко от тях.“

На петия ред след думата „таванските“ комисията прибави думите „и избените.“

На осмия ред комисията заличи думата „асансьорите“.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 19, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): Комисията заличи чл. 21. Чл. 22 става чл. 20. (Чете)

„Чл. 20. Постановленията на чл. 17 се прилагат съответно и по отношение на сгради, които са собственост на няколко лица.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 20, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): Чл. 23 става чл. 21. (Чете)

„Чл. 21. Постановленията на чл. 5, алинея втора, и чл. 8, алинея втора, от наредбата-закон за етажната собственост, не се прилагат по отношение на сгради в етажна собственост, засегнати от бомбардировките.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 21, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): (Чете)

„Глава V

Финансиране на Главната дирекция за изграждане и възстановяване на столицата.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат заглавието на глава V, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): Чл. 24 става чл. 22. (Чете)

„Чл. 22. Средствата, необходими на Главната дирекция във връзка с изпълнение на възложениите ѝ задачи, се дават от:

1. Ежегодни вноски от държавата, начина от 1946 г., предвидени в нейния бюджет;

2. Чистия приход, реализиран от Главната дирекция при извършването от нея строежи, или от продажби на строителни материали;

3. Заеми, които Главната дирекция сключва от държавни, обществени (автономни), кооперативни или частни банки, учреждения или институти; от застрахователни дружества и от други физически или юридически лица;

4. Лихви, получени от Главната дирекция върху свободните ѝ средства;

5. Наеми от движими или недвижими имоти и изобщо всякакви други приходи, които Главната дирекция получава в своята дейност;

6. Лихви, получени от Главната дирекция съгласно чл. 30;

7. Помощи, дарения и др.“

На първия ред в т. 1. след думата „Държавата“ комисията прибави думите „и Столичната община“, като думите „начина от 1946 г.“ на същия ред се заличават; заличават се и думите „нейния бюджет“ на втория ред и вместо тях се поставят думите „техните бюджети.“

На третия ред от третата точка думите „от застрахователни дружества“ се заличават.

На втория ред от четвърта точка след думата „средства“ се прибавят думите „и тези по чл. 27.“

Текстът на точка 6 добива нова редакция: (Чете) „6. Такси, предвидени в бюджета на Главната дирекция.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 22, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): Комисията заличи чл. 25. Чл. 26 става чл. 23. (Чете)

„Чл. 23. Главната дирекция изразходва получените по чл. 22 средства: за набавяне на строителни материали, инвентар, съоръжения, транспортни средства и др.; за извършване на всякакви вид възстановителни и нови строежи, включително и такива за собствени нужди; за заплати и възнаграждения и други разходи за службите и други лица и изобщо за всякакви разходи, свързани с дейността на Главната дирекция.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 23, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): Чл. 27 става чл. 24. (Чете)

„Чл. 24. Главната дирекция може да сключва заеми по реда на чл. 22, точка 3, без да е необходимо разрешение със специален закон. Договорите за заемите подлежат на одобрение от Министерския съвет. Тези заеми се считат сключени под гаранцията на държавата.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 24, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): (Чете)

„Глава VI

Извършване на строежи от Главната дирекция за изграждане и възстановяване на столицата.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат заглавието на глава VI, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): Чл. 28 става чл. 25. (Чете)

„Чл. 25. Главната дирекция извършва, със средства на собствениците, възстановяването на сгради, етажи или части от етаж и строежи на нови сгради на частни (физически) лица, както и на публично-правни и частно-правни юридически лица. Условието за това се определят по взаимно съгласие между Главната дирекция и съответния собственик.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 25, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): Чл. 29 става чл. 26. (Чете)

„Чл. 26. По решение на постоянното присъствие на Главната дирекция може да се предприеме на собствениците на сгради, етажи или части от етаж, засегнати от бомбардировките, да извършат възстановяването им. Това право може да бъде упражнено, само ако съответните строежи са включени в програмата на Главната дирекция или ако има разрешение за възстановяването им от Архитектурно-градоустройствената или Главната дирекция. В решението на постоянното присъствие се определя и срокът за започване и завършване на възстановяването.“

Ако собствениците на такива сгради, етажи или части от етаж не започнат или не завършат възстановяването в определения им срок, съответните строителни работи могат да бъдат извършени от Главната дирекция за сметка на собствениците.“

В края на шестия ред и началото на седмия ред на алинея първа се заличават думите „от Архитектурно-градоустройствената или Главната дирекция.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 26, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): Чл. 30 става чл. 27. (Чете)

„Чл. 27. Собствениците на такива сгради са длъжни да изплатят на Главната дирекция изразходваните от нея суми, омагьавени от

деня на завършване или прекратяване на строежа, заедно със съответните административни и други разходи, в размер, определен от постоянното присъствие при Главната дирекция.

На третия ред след думата „строежа“ комисията прибави думите: „или от деня на представяне на сметките“.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 27, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): Чл. 31 става чл. 28. (Чете)

„Чл. 28. Вземанията на Главната дирекция за извършените от нея строежи са обезпечени с законна ипотека върху съответния имот. Независимо от това, по отношение на собственика, който не заплати задължението си, в срок от три месеца от представяне на сметката, вземането става изискуемо. Софийският областен съд издава изпълнителен лист на Главната дирекция по нейно искане, придружено само със сметка за размера на задължението. Изпълнителният лист се издава без заплащане на мита, берии, лихви, герб и др.“

Освен това Главната дирекция получава по административен ред в ползуване възстановените от нея имоти и събира срещу вземанията си доходите от тях, като има право да ги отдава под наем.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 28, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): Чл. 32 става чл. 29. (Чете)

„Чл. 29. Вместо издаването на изпълнителен лист, Главната дирекция може да поиска от съответния ипотечен кредитор отпускането на ипотечен заем от името и за сметка на неиздължилия се собственик. Ипотечният кредитор предава сумите по заема на Главната дирекция.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 29, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): Чл. 33 става чл. 30. (Чете)

„Чл. 30. Постановленията на тази глава имат действие от деня на учредяване Главната дирекция (19 февруари 1945 г.).“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 30, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): (Чете)

„Глава VII

Заключителни разпоредби.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат заглавието на глава VII, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): Чл. 34 става чл. 31. (Чете)

„Чл. 31. Лица, закупили сгради или части от сгради, след като погледите са били засегнати от бомбардировките, имат право на подпомагане съгласно настоящия закон, освен по отношение на общите части на сгради в етажна собственост.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 31, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): Чл. 35 става чл. 32. (Чете)

„Чл. 32. При съсобственост всеки участник в собствеността има право на подпомагане по настоящия закон.“

На първия ред комисията залича думата „собствеността“ и постави на нейно място думата „съсобствеността“; на втория ред, след думата „право“ комисията прибави думите „по отделно.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 32, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): Чл. 36 става чл. 33.

Комисията залича текста на чл. 33, който добива следната нова редакция: (Чете)

„Чл. 33. Ипотечните заеми по този закон се сключват за срок от 15 години с право на предсрочно изплащане. Годовната лихва на тези заеми е равна на скотовия процент на Българската народна банка, увеличен с 2. Изплащането става на равни шестмесечни вноски.“

Неизплащането в срок на две последователни вноски прави задължението лихвоносно по отношение на дължника за целия лихвен процент до уреждането на предсрочните вноски.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 33, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): Чл. 37 става чл. 34. (Чете)

„Чл. 34. По решение на постоянното присъствие при Главната дирекция може да се предприеме на собствениците на недовършени сгради, строени по архитектурни планове, одобрени съгласно наредбата-закон за застрояване на ст. София, възмущаването на строежа. В този случай се прилагат съответно постановленията на глави III, IV и VI.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 34, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): Чл. 38 става чл. 35. (Чете)

„Чл. 35. Главната дирекция за изграждане и възстановяване на столицата се освобождава от всякакви данъци, мита, берии, такси и други публично-правни плащания по който и да било общ или специален закон.“

Всички договори, сключени от Главната дирекция, както и всички други книги и документи, съставени във връзка с дейността й, се освобождават от гербов налог.

Всички иски молби, жалби, отговори, възражения и т. н., изхождащи от Главната дирекция и подавани пред съдебните власти, се освобождават от всякакви мита, берии, такси, герб, фондове и пр.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 35, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): Чл. 39 става чл. 36. (Чете)

„Чл. 36. Постановленията на настоящия закон се съответно прилагат и по отношение на пострадали собственици на сгради, нахлуващи се в землищата на Малашевска и Орландовска общини.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 36, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Никола Павлов (з): Чл. 40 става чл. 37. (Чете)

„Чл. 37. Настоящият закон отменява наредбата-закон за финансиране възстановяването на столицата, както и всички общи и специални законни разпоредби, които му противоречат.“

Правоотношенията, възникнали с оглед постановленията на наредбата-закон за финансиране възстановяването на столицата, се уреждат окончателно съгласно постановленията на настоящия закон.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 37, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка четвърта от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за кооперативно изграждане на болнични заведения.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): Г-да народни представители! Комисията по Министерството на народното здраве прегледа законопроекта и внесе в него някои поправки и допълнения, които ще ви докладвам заедно с текстовете на закона. (Чете)

„ЗАКОН

за кооперативно изграждане на болнични заведения.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 1. Настоящият закон има за цел да уреди начина, по който ще се извършва строежът на кооперативни болнични заведения, обзаведането им с необходимия инвентар и уреждане стопанствата към тях съгласно изработен от Министерството на народното здраве план. Обект на кооперативното изграждане са районните и областните болници в страната.“

Комисията прибави нова, втора, алинея със следния текст: (Чете)

„Никой не може да строи и открива каквито и да било болнични заведения без предварително разрешение на Министерството на народното здраве.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. I, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 2. За построяване на кооперативни болници държавата, общините, други сдружения и отделни лица се кооперират. Членовете на кооперативите са колективни и индивидуални. Членуването е задължително и факултативно. Задължително членуват държавата и всички общини, а факултативно всички видове кооперативни сдружения, съюзи и центри, читалища, църковни настоятелства, професионални, културно-просветни, благотворителни и други сдружения.“

На втория ред пред думата „други“ запетаята се заличава и се поставя думата „и“; на същия ред думите „и отделни лица“ се заличават; на същия ред и на третия ред изречението „Членовете на кооперативите са колективни и индивидуални“ се заличават; на края на чл. 2 се прибавя следното изречение: (Чете) „Факултативно членуват още други министерства, дирекции, институти, държавно-автономни и други автономни учреждения, банки, дружества, каси, фондове и други обществени организации.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 2, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 3. За провеждане на планов строеж, съобразен с здравните нужди на населението, на кооперациите се определят райони. Го-“

лемината на района е в зависимост от големината на строителния обект. Районите, както и принадлежността на общините към тях, се определят от Министерството на народното здраве. Само в случай че за даден обект средствата са подsigурени, се дава съгласието на министерството за строеж.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 4. За изграждане и обзавеждане на районните болници те грижат общините и сдруженията в района им.

За областните болници, поради големината на обекта, освен в общините, влизащи в непосредствения ѝ район и образуващите кооперация за изграждането ѝ, вземат участие и всички кооперативи в областта със съответен капитал, който не може да надминава 10% от записания капитал (дялов) на последните.

Тук държавата участва в строежа не само с лихвите на заема, който ще сключи за изграждането им, но и с друг капитал, който е неограничен.

Всички участващи в строежа на областните болници получават дялове, стойността на които определя частта на тяхната собственост.

На втория ред думите „общините и сдруженията“ се заличават и заменят с думите „съответните кооперативи“; на третия ред думата „в“ се заличава; на четвъртия ред след думата „общините“ се поставя запетая и думата „и“ се заменя с думата „им“, като след думата „район“ се заличават думите „и образуващите кооперация за изграждането ѝ“; на шестия ред, в началото, след думата „областта“ се поставя запетая, а думите „със съответен капитал, който не може да надминава 10% от записания капитал (дялов) на последните“ се заличават и заменят с думите „като образуват общ кооператив, който внася до 10% от записания при тях дялов капитал“.

На първия ред на третата алинея след думата „държавата“ се поставя запетая и се прибавят думите „респективно Министерството на народното здраве“.

На първия ред на четвъртата алинея думата „областите“ се заменя с думата „кооперативните“.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 4, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 5. За правилна ориентация в работата, ръководството и подпомагане строежа и контрол на живота им всички кооперативи в страната образуват общ съюз на кооперативните болници.

За сметка на съюза всички кооперативи внасят в Българската земеделска и кооперативна банка през годината, когато е записан, по едно на сто от записания и следващите години до окончателното му събиране по едно на сто от постъпилите през годината дялов капитал“.

На първия ред на втората алинея след думите „Българската земеделска и кооперативна банка“ се поставят думите „и други кредитни учреждения“; на втория ред на същата алинея след думата „едно“ се поставят думите „и половина“.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 5, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 6. Управлението и работата на кооперативните и общият им съюз се определят от типов устав, одобрен от министъра на народното здраве“.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 7. Формиране на отделните кооперации става най-късно един месец след обявяване района им от Министерството на народното здраве.

Учредителното събрание е законно при присъствието на 2/3 от влизащите в района на кооперацията общини.

Учредителното събрание приема устав на образуващата се кооперация, определя дяловия капитал и встъпителния внос за всяка община и избира управителен и контролен съвети.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 8. Утвърждаването на кооперацията и съюза на кооперативните болници става от Министерството на народното здраве по начин, указан в специална наредба, след което се вписва в търговския регистър на съответния областен съд.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 9. Дяловият капитал на кооперациите се наброя от гласуваните всяка година в бюджетите на общините и другите членове на кооператива суми, които те внасят на равни вноски в продължение на 30 години в управлението на кооперацията. Общата сума,

която една община е длъжна да запише като дялов капитал, е 1.500 лв. за жител, а най-малкият дялов капитал за другите членове на кооператива, за да бъдат приети в кооперацията, е 50 дяла. Освен това общините внасят еднократен встъпителен внос по 20 лв. за жител, а другите членове на кооператива по 20 лв. за всеки 3 записани дяла.

Държавата, респективно Министерството на народното здраве не внася дялов капитал и встъпителен внос. Тя става задължителен член в кооперацията, след като министерството е дало съгласието си да ѝ се отпусне безлихвен заем и след като е започнало изплащането на лихвите по него. Сумите, внесени за тая цел, са държавният дялов капитал, за който се получават от управлението на кооперацията съответните дялове.

Всеки дял е от по 500 лв. Дяловете не се обгербват“.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 9, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 10. Определения дялов капитал на една община същата може да внесе изцяло или частично във вид на материали, одобрени от техническото ръководство на строежа по ценя съгласно с местните условия, определена от комисия в състав: председател на управителен съвет на кооперацията или негов заместник, вешо лице и жител на община, член на кооператива, която не е заинтересувана в доставката на материалите.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 10, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 11. Общини, които имат при встъпването си в кооперацията инвестирани капитални или поети задължения за изплащане заеми, сключени за строеж и обзавеждане на общински болнични заведения, след одобрение на последните от Министерството на народното здраве, могат да поискат да се приеме, че са внесли такава част от дяловия си капитал, на колкото се равнява изразходваната за тая цел сума. В такъв случай построените или в строеж общински болнични заведения минават в собственост на кооперацията, към която общината е причислена. Приемането на тия болници става с решение на общото събрание на кооперацията при 2/3 болшинство с заповед на министъра на народното здраве по административен ред, без да се плащат никакви данъци, такси или берии по прехващане на имота.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 11, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 12. Общините, сдруженията и частни лица могат да правят дарения и завещания в пари, имоти, ценности и други. Даренията и завещанията с или без условия се приемат след съгласието на управителния съвет на кооперацията, изразено в протокол, с заповед на министъра на народното здраве, при което също не се плащат данъци, такси и берии за промяна на собствеността.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 12, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 13. По решение на общинския съвет населението е длъжно да съдейства на строежа, като се използва временната общинска трудова повинност.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 13, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 14. Срещу записания дялов капитал на кооперациите се отпускат специални, безлихвени заеми по облагодетелствуваната тарифа, под гаранция на държавата, до размер на записания дялов капитал. Заемът се дава под форма на текуща сметка, по която ще става теглене на сумите по искане на кооперациите.

Заемите се отпускат от Българската земеделска и кооперативна банка или други кредитни учреждения и фондове за срок от 30 години. Погосяването на заема започва след изтичането на първата година от реализирането му с годишни вноски, с оглед, щото в края на 30-годишния срок заемът да бъде окончателно изплатен.

Лихвата на заемите, отпуснати по силата на настоящия закон, се плащат от държавата, респективно Министерството на народното здраве по ред, указан в специална наредба.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 14, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 15. По решение на общото събрание кооперативните сдружения могат да сключват за постройка на болници и повече от един безлихвен заем, ако първият е недостатъчен за окончателното построяване и пълно обзавеждане на болницата. Големината на заема се определя от общото събрание. След вземане решения от последното, членовете на кооператива се задължават да запишат съответна част дялов капитал за покриване на искания заем. В никой случай не се позволява залагането срещу заем на болничните сгради, стопанството или приходите на болницата.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 15, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 16. Кооперативни сдружения, които по силата на настоящия закон искат да получат заеми за постройка на болници, подават заявления чрез съответния областен лекар до местния клон на Българската земеделска и кооперативна банка или друго кредитно учреждение, придружено със сведения: за броя на коопериралите се общини, броя на жителите им, записания и внесен дялов капитал, броя на влизащите в кооперацията други членове, записания и внесен от тях дялов капитал и сведения за големината на сградата и сумата, необходима за построяването и обзавеждането ѝ.

Комисия в състав: председател — областният лекар, и членове — околийският управител в околията, на която ще се строи кооперативната болница, и директорът на местния клон на Българската земеделска и кооперативна банка или съответното кредитно учреждение, дава мнение относно отпускането на заема.

Комисията при даване мнение изисква от кооперативите протоколни решения на общите им събрания за искане на заема.

Съветът при кредитното учреждение взема решение по отпускане на заема. За одобряване на същия преписката се препраща в централното управление на кредитното учреждение. Последното, след като вземе мнението на Министерството на народното здраве относно строежа на проектираната болница, стойността на сградата, обзавеждането ѝ и размера на заема и съгласието на Главната дирекция на държавните и на гарантираните от държавата дългове по условията на заема, одобрява последния.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 16, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 17. Общата сума на заемите, които могат да се отпуснат от кредитните учреждения в течение на една година по силата на настоящия закон, се определят от размера на вноските на Министерството на народното здраве през същата година за изплащане на лихвите им.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 17, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 18. Органите на кредитните учреждения, отпуснали заема, и съответните органи на Министерството на народното здраве следят, щото отпуснатите заеми да бъдат използвани само за предназначения им.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 18, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 19. Сградите на кооперативните болници могат да се строят само в населени места, определени от Министерството на народното здраве. Местността, в която ще стане строежът, се определя от комисия, в която вземат участие представители на Министерството на народното здраве, на кооперативното сдружение на общинската власт, в землището на която ще се извършва строежът и на съответната околийска или областна техническа власт. Определеното място се одобрява от Министерството на народното здраве. Сградите на кооперативните болници се строят по планове, изработени и одобрени от Министерството на народното здраве и утвърдени от Министерството на благоустройството.

Строежите се извършват по стопански начин и само при невъзможност, констатирана от Министерството на народното здраве, ще се отдават на търг.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 19, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 20. За изработване на планове на болниците, изготвяне на тържбите книги, ръководене и контролиране на строежа, както и отдаването му на търг, при Общия съюз на кооперативните болници се учредява специална техническа служба, работеща по указание на Министерството на народното здраве и надзора на Министерството на благоустройството.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 20, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 21. В случай че определеното място, където ще се строи болницата и уреди стопанството ѝ, е общинско или държавно, кооперацията става собственик от момента на утвърждение решението по чл. 19.

А ако определеното място принадлежи на други физически или юридически лица, то се отчуждава в полза на кооперацията, по реда, предвиден в закона за отчуждаване недвижими имоти за държавна и обществена полза по спешност. Цената на отчуждаемия имот не може да надвишава повече от 10 пъти емлячната оценка на същия имот.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 21, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 22. Кооперативните сдружения, на които са разрешени заеми за построяване на болници, са длъжни да предприемат и завършат строежа окончателно най-много в тригодишен срок от датата на съобщението за разрешаване на заема.

По искане за заинтересуваните кооперации и доклад на областния лекар, този срок може да бъде продължен най-много с още една година.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 22, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 23. Кооперативни сдружения, които са получили заеми за строеж на болница, но не са я построили в определения по чл. 22 срок, изплащат задълженията си в тригодишен срок заедно с лихвите.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 23, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 24. Кооперативни сдружения, които са построили болници, са длъжни да използват същите само за целта, за която са строени. В противен случай кооперативните сдружения се задължават по принудителен ред да върнат заема с лихвите в петгодишен срок.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 24, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 25. Кооперативни сдружения, които са получили заем по силата на настоящия закон, но не са го употребили за целта, за която е отпуснат, се лишават от привилегиите, давани им от същия закон. Дължимите суми от такива кооперативни сдружения стават изискуеми веднага. За събирането им заедно със следващите лихви от деня на отпускане заема, кредитното учреждение, което ги е отпуснало, предприема незабавно принудително действие.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 25, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 26. Кооперативно сдружение, което е получило заем по силата на настоящия закон, но не е внесло следващите се вноски по погасяването му, останалата част от дълга, заедно с закъснелите вноски в предвидения срок, се събират принудително по реда на закона за събиране на преките данъци, заедно с едно на сто месечно лихва-глоба от датата на закъснението.

Същата лихва-глоба се заплаща и от членовете на кооператива или на съюза, които не са редовни с вноските си.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 26, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 27. За всички задължения на кооперациите, възникнали по повод изплащане на заема или по друг повод, във връзка със строежа или функционирането на болниците, било към кредитни институти или към частни лица, членове на кооперациите, с изключение на държавата, отговарят в петорен размер на записаните от тях дялове.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 27, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 28. Управителният съвет на кооперацията е длъжен до края на месец януари на следващата година да внесе събрания дялов капитал през предшестващата година на кредитното учреждение, от което е получило заема.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 28, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 29. Към общини и други членове на кооперацията, които до 31 януари на текущата година не са внесли погасявателната им част от предшестващата година, кооперацията прави искане за принудително събиране на невнесените суми.

Същите мерки се вземат и от общия съюз на кооперативните болници по отношение на кооперативите, които не са редовни с вноските си към него.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 29, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 30. Сумите, които общините се задължават да внесат на кооперациите, се събират от всичките им бюджетни приходи и имат при разходването им предпочитание пред всички други разходи, с изключение на заплатите.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 30, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 31. Принудителните действия по събиране на показаните в предшестващите членове закъснели суми става, след като длъжникът е бил предупреден писмено от кредитора или управителния съвет на кооперацията да внесе в 10-дневен срок закъснелата сума. След изтичането на последния се иска от съответния областен съд

да издаде изпълнителен лист за дължимата сума, съгласно член 557, т. 10, от закона за гражданското съдопроизводство. Изпълнителните листове се привеждат в изпълнение по реда, указан в закона за събиране на преките данъци.

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 31, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 32. Обжалвания за закъснели вноски или наложена глоба не се допускат. Допуска се обаче, в случай на природни или други бедствия, поставящи дадени общини в положение да не могат да посещат задължения си в определения срок, частта на тях общини за годината, през която е станало бедствието, да се разпредели за изплащане в следващите 5 години. В такъв случай не се налага за тях сума глоба и не се предприемат принудителни действия в събранието й.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 32, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 33. Със съгласие на Министерството на народното здраве общото събрание на кооперацията може да преотстъпи болницата на Министерството на народното здраве за ползуване и издръжка с решение, взето от две трети от броя на членовете му, в който случай Министерството поема всички актив и пасив на болницата.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 33, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 34. Внесените от чужбина материали, машини, уреди, апарати и други, необходими за строежа и обзавеждането на болниците, ако са доставка на Министерството на народното здраве или Общия съюз на кооперативните болници, се освобождават от мита, вноски към уравнителния фонд и всички други данъци, такси, бери, включително и такса по чл. 3 от закона за митниците и товарно право.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 34, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 35. За добиване на карьерни материали: камъни, чакъл, пясък и други от държавни, общински, църковни и други обществени и фондови карьерни за нуждите на всички строежи на кооперативните болници, ако се извършват по стопански начин, не се заплащат никакви такси.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 35, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 36. За строежа на кооперативните болници се дава предпоставителство при отпускане на наряди и строителни материали.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 36, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 37. Подробностите по приложението на този закон се уреждат по правилници, одобрени от министъра на народното здраве.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 37, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 38. Настоящият закон отменя всички общи и специални закони и правилници, които му противоречат.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 38, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Сергей Мисирков (зв): (Чете)

„Чл. 39. Настоящият закон влиза в сила след обнародването му в „Държавен вестник“.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 39, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Понеже комисията по следната точка от дневния ред — второ четене на законопроекта за извършен бюджетен кредит за строителство и др. по бюджета на държавата за 1946 бюджетна година в размер на 13.804.234.770 лв. — не е готова, ще минем към следната точка, шеста, от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за насърчение строежите.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчик Коста Дачев (з): Г-да народни представители! Комисията разгледа законопроекта за насърчение на строежите. Ще ви го докладвам така, както бе приет от комисията: (Чете)

„ЗАКОН за насърчение на строежите.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Коста Дачев (з): (Чете)

„Чл. I. Разрушените от бомбардировките сгради и помещения, за възстановяването на които е необходимо да се изразходва сума,

съставляваща поне 50% от стойността на помещението към датата на започване възстановяването, ако са възстановени или бъдат възстановени до края на 1947 г., както и новопостроените такива през същото време, се освобождават от действието на наредбата-закон за наемите до края на 1950 г.

Наемът на сгради и помещения, полуразрушени от бомбардировките, за възстановяването на които е необходимо да се изразходва сума по-малка от 50% от стойността на помещението, ако са възстановени или бъдат възстановени в срока, посочен в алинея първа, се определя по реда на закона за наемите, но към съответния годишен наем се прибавя 7% от сумата, изразходвана за възстановяването.

Получените безвъзмездно помощи, както и лихвите до края на 1950 г., от плащането на които собственикът е освободен, не се вземат пред вид при определяне на разходваната сума.

За възстановените или новопостроените сгради и помещения по алинея първа и втора не може да се уговаря или получава наем по-голям от четворния размер на следващия се към 5 юни 1940 г. нормиран наем за подобни помещения.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. I, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Коста Дачев (з): (Чете)

„Чл. 2. След извършването на строежа или възстановяването собственикът може да използва за свои жилищни нужди една стая в повече от нормите, установени в членове 2 и 3 от наредбата-закон за уреждане на жилищния въпрос.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Коста Дачев (з): (Чете)

„Чл. 3. Незаетите от собственика помещения по чл. I трябва да бъдат отдадени под наем в месечен срок от завършването на строежа или възстановяването, респективно от последващите им освобождавания, иначе те остават на разположение на жилищния съд. В последния случай околийският съдия определя наема за помещението, като се ръководи от направените разходи за строежа. Определението на околийския съдия не подлежи на обжалване.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Коста Дачев (з): (Чете)

„Чл. 4. Постановленията на чл. I се прилагат и за апартаменти или помещения в сгради с етажна собственост, които не са непосредствено засегнати от бомбардировките, но собствениците им са участвували във възстановяването на общите части на сградата, засегнати от бомбардировките.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Коста Дачев (з): (Чете)

„Чл. 5. Разходите за възстановяването или довършването на сградите се установяват от съответната общинска техническа власт (за София — от Строителната дирекция при Главната дирекция за изграждане и възстановяване на столицата) въз основа на заявление на собствениците, подадени в двуседмичен срок от завършване на строежа или възстановяването. Към заявлението се прилага декларация от собственика, подписана от техническия ръководител на строежа, за вида и количеството на извършените строителни работи. Внасянето на неверни обстоятелства в нея, констатирани от техническата власт, или неподдаване на заявлението за завършване на строежа или възстановяването лишава собственика от правото на съответното увеличение на наема.

Размерът на разходите за строежа, определен от техническата власт, не подлежи на обжалване.“

Председателстващ Кирил Христов: Които приемат чл. 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Поради изчерпване на дневния ред, заседанието следва да бъде вдигнато. За заседанието утре, 15 ч., председателството ви предлага следния дневен ред:

Първо четене на законопроектите:

1. За приемане дарението от с. Градница, Севлиево.
2. За приемане дарението от общината с Ганчовци, Дряновско.
3. За изменение и допълнение на закона за учредяване „Общ фонд за подпомагане на студентите от висшите учебни заведения в България.“
4. За сключване заем от Министерството на железниците, пощите и телеграфите, в размер на 310.000.000 лв., при Българската земеделска и кооперативна банка и за разрешаване на извършен бюджетен кредит в същия размер по бюджета на Главната дирекция на железниците и пристанищата за 1946 бюджетна година, за покупка на кораби.

Второ четене на законопроектите:

5. За извършен бюджетен кредит за строителство и др. по бюджета на държавата за 1946 бюджетна година в размер на 13.804.234.770 лв.
6. За организиране на статистиката.

Които г-да народни представители приемат предложения дневен ред за утрешното заседание, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Заседанието е закрито.

(Закрито в 18 ч. 45 м.)

Подпредседател: КИРИЛ ХРИСТОВ

Секретари: { ЕФРЕМ МИТЕВ
ТРИФОН ТРИФОНОВ

Началник на Стенографското отделение: ДОНЧО ДУКОВ